

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης: Ἀριστέλης Κ. Οἰκονόμος

ΤΟΜΟΣ 806 — ΕΤΟΣ 807

1880 — 1881

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

Ἡ εὐδαιμονία τῆς κοινωνίας εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς κοινωνίας· ἀληθῆς δὲ κυβερνητικὴ ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ εἶναι εἰμὴ ἢ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην ἄγουσα. Ἐὰν τὸ κοινὸν φθείρηται ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς, μὴ ζητεῖτε περαιτέρω ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀθλιότητος τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῷ τόπῳ πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ, ὅστις εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς πρακτικῆς τῶν χρόνων κυβερνητικῆς ἐπιστήμης κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἰκανότητος τῶν ζώντων πληθυσμῶν.

Τὸ οὐσιῶδες εἰς τὴν κυβερνητικὴν ἐπιστήμην εἶναι ἡ ἐπιδίωξις ἀφ' ἑνὸς τῶν μέσων τῶν συντελούντων εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς μεγαλειτέρας εὐδαιμονίας, ἣτις εἶναι διὰ τοὺς ἀνθρώπους δυνατὴ, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ διάδοσις τῆς εὐδαιμονίας ταύτης εἰς ὅσον ἔνεστι μείζονα ἀριθμὸν ἀνθρώπων. Ἀντίκειται εἰς τὸν κοινωνικὸν προορισμὸν ἡ ἀποκλειστικὴ ἐνασχόλησις αὐτοῦ ὑπὲρ μόνης τῆς ἀναπτύξεως δεδομένης τάξεως ἀνθρώπων. Τὸ ὅλον ἐπισκοπεῖται καὶ ἡ κοινὴ ὑπόθεσις δὲν σώζεται δι' οὐδενὸς εἶδους προνομιούχων.

Δὲν ἐκπληροῖ ἐν τούτοις, λέγει ὁ Sismondi, τὴν ἀποστολὴν τῆς ἡ κυβερνητικῆς ἐπιστήμης, εἰάν, ὅπως ἀσφάλισις ἴσας ἀπολαύσεις εἰς ὅλους, καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν ἀτόμων τινῶν, μὴ ἐπιτρέπουσα οὕτως εἰς αὐτὰ νὰ ὑψωθῶσιν ὑπεράνω τῶν ὁμοίων των, καὶ ἐμποδί-

ζουσα έντεϋθεν τήν ύπαρξιν ύποδειγμάτων δια τούς άνθρω-
πίους πληθυσμούς και όδηγοϋσα εις τας ανακαλύψεις,
αίτινες δέον να αποβλέπωσιν εις τήν ώφέλειαν όλων. Δέν
έκπληροϊ δέ ή κυβερνητική έπιστήμη κατά μείζονα λόγον
τήν αποστολήν αϋτής, εάν, αποβλέπουσα μόνον εις τόν
σχηματισμόν τών προνομιούχων τούτων ύπάρξεων, ύψόνη
τόν μικρόν αριθμόν αϋτών υπέρνω τών συμπολιτών των
μέχρι πιέσεως και εκπτώσεως όλων τών λοιπών. Το έθνος
έκεϊνο έν τῷ όποίῳ οϋδεις μέν πάσχει άλλ' έν τῷ όποίῳ και
οϋδεις απολαμβάνει ίκανῶς διαθεσίμου χρόνου και εύκολίας
να αισθανθῆ ζωηρῶς και συλλογισθῆ βαθέως, εἶναι έθνος
ήμιπολίτισον, και αν έτι παρισῶ έν ταῖς κατωτέραις τάξεσιν
αϋτοϋ ίκανῶς μεγάλην πιθανότητα εύδαιμονίας. Και το
έθνος δέ έκεϊνο, έν τῷ όποίῳ το μέγα πλήθος τοϋ λαοϋ
εἶναι εκτεθειμένον εις συνεχεῖς στερήσεις, εις σκληράς
άνησυχίας περι τῆς ύπάρξεώς του, έν γένει εις παν ό,τι
δύναται να κάμψη τήν θέλησίν του, να εξαχρειώσῃ τήν
ήθικήν του, να στιγματίσῃ τόν χαρακτήρα του, εἶναι έθνος
υπόδουλον και αν έτι περιέχῃ έν ταῖς ανωτέραις τάξεσιν
αϋτοϋ ανθρώπους αναβαίνοντας εις τήν ύψίστην βαθμίδα
τῆς ανθρωπίνης εύδαιμονίας, ανθρώπους τών όποίων όλα
αἱ δεξιότητες εἶναι ανεπτυγμένα, τών όποίων όλα τὰ
δικαιώματα εἶναι ήγγυημένα, τών όποίων όλα αἱ απο-
λαύσεις εἶναι έξησφαλισμένα.

Η κυβερνητική έπιστήμη μεριμνῶ υπέρ τῆς αναπτύ-
ξεως και τών ατόμων και τοϋ όλου, αποβλέπουσα εις όρ-
γανισμόν τοιοϋτον τῆς κοινωνίας, έν τῷ όποίῳ δύνανται
μέν τὰ κατά μέρος άτομα να φθάνωσιν εις τας ύψηλο-
τέρας διακρίσεις τοϋ πνεύματος και τῆς ψυχῆς ως και
εις τας λεπτοτέρας απολαύσεις, αλλά συγχρόνως και όλα
τὰ λοιπα μέλη τῆς κοινωνίας πρέπει να εἶναι βέβαιον ότι
θα εύρωσι προστασίαν, εκπαίδευσιν, ήθικήν ανάπτυξιν και
έν γένει εύπορίαν. Το κατόρθωμα τοϋ διττοϋ τούτου σκο-
ποϋ εἶναι το ώραιότερον, όπερ απόκειται εις τόν ανθρω-

πον να άπενίση επί τῆς γῆς. Πρὸς αϋτό σταθερῶς απο-
βλέπουσα ή κυβερνητική τών λαών έπιστήμη καθίσταται
ή ύψηλοτέρα θεωρία τῆς εύποιίας· επιμελεῖται τούς αν-
θρώπους και ως άτομα και ως έθνος, προστατεύει εκεί-
νους, οἷτινες ως εκ τῆς άτελείας τών ανθρωπίνων θεσμών
δέν δύνανται να υπερασπισθῶσιν αϋτοἱ έαυτούς, και ή
άνισότης, τήν όποίαν άνέχεται, παύει από τοϋ να εἶναι
άδικία, διότι, εάν εύνοῆ τινας τών ανθρώπων, το πράττει
όπως παρασκευάσῃ διαϋτών πρὸς όλον το ανθρωπίνον
γένος νέους εύεργέτας.

Έν τούτοις οϋδέν εἶναι συνηθέστερον, λέγει ο Sismondi,
εις όλας τας πολιτικάς έπιστήμας όσον το λησμονεῖν τήν
έτέραν τών απόψεων τοϋ διττοϋ τούτου σκοποϋ. Οἱ μέν
ένθουσιώδεις έρασται τῆς ισότητος επαναστατοϋσι κατά
παντός είδους διακρίσεων· όπως αναμετρήσωσι τήν εύδαι-
μονίαν δεδομένου έθνους, συγκρίνουσι πάντοτε το σύνολον
τοϋ πλούτου του, τών δικαιωμάτων του και τών φώτων
του πρὸς το μέρος, το όποῖον εκαστον μέλος τῆς κοινω-
νίας απολαμβάνει, ή δέ απόστασις τήν όποίαν εύρίσκουσι
μεταξύ τοϋ ισχυροϋ και τοϋ ασθενοϋς, τοϋ άργοϋ και τοϋ
εργάτου, τοϋ πεπαιδευμένου και τοϋ άπαιδεϋτου, άγει αϋ-
τούς εις το συμπέρασμα ότι αἱ στερήσεις τών τελευταίων
εἶναι τερατώδη έλαττώματα έν τῇ πολιτικῇ τάξει. Οἱ δέ
θεωροϋντες πάντοτε αφηρημένως τόν σκοπόν τών προ-
σπαθειών τών ανθρώπων, όταν εύρίσκωσιν έγγύησιν τινα
δια τὰ διάφορα δικαιώματα και μέσα αντιστάσεως, ως έν
ταῖς αρχαίαις δημοκρατίαις, αποκαλοϋσι τήν τάξιν ταύτην
έλευθερίαν, και όταν άκόμη εἶναι θεμελιωμένη επί τῆς
δουλείας τών κατωτέρων τάξεων· όπόταν δέ εύρίσκωσι έξο-
χαν πνεϋμα, βαθείας σκέψεις, έρευνητικήν φιλοσοφίαν,
λαμπράν φιλολογίαν μεταξύ τών διακεκριμένων έθνους
τινός ανθρώπων, βλέπουσι έν τῇ κοινωνικῇ ταύτῃ τάξει
ύψηλήν πολιτισμοϋ βαθμίδα και έν ἡ έτι περιπτώσει τὰ
4/5 τοϋ έθνους δέν γνωρίζουσι να αναγινώσκωσι, όλα δέ

αί έπαρχίαι είναι βεβυθισμένα εις τήν μεγαλειτέραν άμάθειαν· όπόταν εύρίσκωσιν άπειρον συσσώρευσιν του πλούτου, άνεπτυγμένην γεωργίαν, άνθοϋν έμποριον, βιομηχανικά έργοστάσια πολλαπλασιάζοντα άδιακόπως όλα τά προϊόντα τής ανθρωπίνης βιομηχανίας και κυβέρνησιν διαθέτουσαν θησαυρούς σχεδόν άνεξαντλήτους, ως έν Άγγλία, άποκαλοϋσιν όλβιον τό έθνος τό όποιον κατέχει όλα ταϋτα τά αντικείμενα, χωρίς νά εξετάσωσι εάν όλοι εκείνοι, οίτινες έργάζονται διά τών βραχιόνων των, όλοι εκείνοι οίτινες δημιουργοϋσι τόν πλοϋτον τοϋτον, περιώρισαν τά μέσα τής ύπάρξεως των εις τό κατώτατον όριον, εάν τό δέκατον αύτων καταφεύγη έτησίως εις τό δημόσιον έλεος και εάν τά 3/5 τών μελών τής κοινωνίας, τών όνομαζομένων πλουσίων, είναι εκτεθειμένα εις πλείονας στερήσεις σχετικώς πρός ίσον αριθμόν μελών τής κοινωνίας, όνομαζομένων πτωχών.

Ο συνεταιρισμός τών ανθρώπων έν σώματι πολιτικῷ δέν ήδυνήθη άλλοτε νά καταρτισθῆ και δέν δύναται ακόμη νά διατηρηθῆ σήμερον, ειμή καθόσον προκύπτει έξ αύτου κοινόν ώφελος. Ουδέν δικαίωμα ιδρύθη μεταξύ τών ανθρώπων μή στηριζόμενον επί τής άμοιβαίας έμπιστοσύνης, τήν όποιαν αισθάνονται ότι άποβλέπουσιν όλοι πρός τόν αύτόν σκοπόν. Η τάξις συντηρείται, διότι ή μεγίστη πλειοψηφία τών ανηκόντων εις τό πολιτικόν σώμα, βλέπει έν τῇ τάξει τήν ασφάλειάν της και ή κυβέρνησις δέν ύφίσταται ειμή όπως προσφέρη έν όνόματι όλων, τό κοινόν τοϋτο πλεονέκτημα όπερ όλοι έξ αύτῆς προσδοκῶσι.

Τοιουτοτρόπως τά διάφορα αγαθά, άνίσως διαμεμοιρασμένα έν τῇ κοινωνία, εξασφαλίζονται ύπό ταύτης, όταν εκ τής ανισότητός των αύτῆς προκύπτῃ ή ώφέλεια όλων. Τά μέσα δι' ών αναβαίνουσι πρόσωπά τινα εις τήν ύψηλοτέραν δυνατήν διάκρισιν, τά μέσα δι' ών μετατρέπεται ή άτομική αύτη διάκρισις εις μείζονα όλων ώφέλειαν, τά μέσα δι' ών προφυλάττονται όλοι οί πολῖται έξίσου από τής

όδύνης και έμποδίζουσι ώστε νά πάσχη τις εκ τής ενεργείας του πάθους ή τής επιδιώξεως του συμφέροντος τών συγκοινωνών του, όλα ταϋτα τά διάφορα αντικείμενα αποτελοϋσιν έξίσου μέρος τής κυβερνητικῆς επιστήμης, διότι όλα είναι επίσης ούσιώδη εις τήν ανάπτυξιν τής έθνικῆς ευδαιμονίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ 1880.

Α'.—Κατά ξηράν. Κατά τόν ΩΜΔ' νόμον τής 2 Μαΐου 1880 ή έν ειρήνη δύναμις του ενεργού στρατου τής Ελλάδος όρίζεται διά τό έτος 1880 εις 12,351 άνδρας. Αϋτά είναι τά νομοθετούμενα· όποια δέ τά εκτελούμενα, άλλης έρεύνης έργον.

Έν γένει ό νόμος ΨΙΣΤ' τής 27 Ν)βρίου 1878 εκανόνισε τήν στρατιωτικήν ύπηρεσίαν ύποχρεωτικήν πρός άπαντας τοϋς Έλληνας· τρία έτη έν τῷ ενεργῷ στρατῷ, έξ έτη έν τῇ έφεδρείᾳ και δέκα έτη έν τῇ έθνοφρουρᾳ. Όσον άφορᾷ ιδίως τόν ενεργόν στρατόν, κατά τό άρθρον 60 του νόμου τούτου, άπαντες οί ανήκοντες εις τήν καλουμένην άπογραφῆν, οί μή εξαιρεθέντες ένεκα σωματικῆς βλάβης, μή άπαλλαγέντες συνεπεία τών διατάξεων του νόμου τούτου, μή τυχόντες αναβολῆς κατατάξεως ή μή προορισθέντες διά τόν κατά θάλασσαν στρατόν, αποτελοϋσι μέρος του ενεργού στρατου, έγγράφονται εις τό μητρώον τών διαφόρων σωμάτων και τίθενται εις τήν διάθεσιν του ύπουργού τών Στρατιωτικῶν.

Έκ τών κατά τό άρθρον τοϋτο τιθεμένων εις τήν διάθεσιν τής Κυβερνήσεως ανδρών τής άπογραφῆς του 1880 θέλουσι, κατά τό άρθρον 2 του ΩΜΔ' νόμου τής 2 Μαΐου 1880, καταταχθῆ εις τās τάξεις του ενεργού στρατου πρός συμπλήρωσιν τής προεκτεθείσης έν ειρήνη δυνά-

μεως αὐτοῦ ἄνδρες 1500. Τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν ζητούμενων ἐφέτος ἀνδρῶν διανεμηθήσεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν εἰς τοὺς Νομοὺς ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγεγραμμένων νέων, τῶν μὴ προωρισμένων διὰ τὸν κατὰ Θάλασσαν στρατόν, ἐν ἅπασιν τοῖς στρατολογικοῖς καταλόγοις τῶν Νομῶν. Οἱ δὲ Νομάρχαι θέλουσι διανείμει τὸ ἐκ τῆς περιφερείας των ζητούμενον ποσὸν στρατευσίμων εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας αὐτὴν δήμους, κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐγγεγραμμένων νέων ἐν τοῖς στρατολογικοῖς καταλόγοις τῶν δήμων τούτων καὶ μὴ προωρισμένων διὰ τὸν κατὰ Θάλασσαν στρατόν. Ἐν γένει οἱ 1500 ἄνδρες τῆς στρατολογίας τοῦ 1880 ληφθήσονται ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ἐλέγχων κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ τῶν προγενομοθετημένων διατάξεις.

Β'.—Κατὰ Θάλασσαν. Κατὰ τὸν ΩΛΔ' νόμον τῆς 26 Ἀπριλίου 1880 ἡ δύναμις τοῦ κατὰ Θάλασσαν στρατοῦ ὀρίζεται διὰ τὸ ἔτος 1880 εἰς 1336, ἧτοι 138 ἀξιωματικούς ἐν ἐνεργείᾳ καὶ διαθεσιμότητι, 12 ἐν ἀργίᾳ, 4 δοκίμους, 43 πολιτικούς ὑπαλλήλους, 256 ὑπαξιωματικούς, 29 μηχανικούς, 66 θερμαστάς, 700 ναύτας, 87 τεχνίτας καὶ 1 μαθητήν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 64 τοῦ ΨΙΣΤ' νόμου τῆς 27 Ν)βρίου 1878 ἡ ἐν τῷ κατὰ Θάλασσαν ἐνεργῷ στρατῷ ὑπηρεσία εἶναι διετής, τετραετής δὲ ἡ ἐν τῇ ἐφεδρείᾳ αὐτοῦ, μεθ' ἣν μεταβαίνουν εἰς τὴν ἐθνοφρουρὰν τῶν λιμένων οἱ διανύσαντες τὴν ἐφεδρείαν ἄνδρες. Τὸν κατὰ Θάλασσαν στρατόν συγκροτοῦσιν 1) οἱ ἐθελουσίως κατατασσόμενοι ἐκ τοῦ Μητρώου ἐργάται τῆς θαλάσσης καὶ οἱ ἀνακατατασσόμενοι κατὰ τὸ ἄρθρον 84 καὶ 80 τοῦ νόμου, 2) οἱ νέοι τῆς καλουμένης εἰς τὸν στρατόν ἀπογραφῆς οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ «Μητρώῳ ἐργατῶν θαλάσσης» καὶ 3) μὴ ἐπαρκουσῶν τῶν δύο τούτων κατηγοριῶν οἱ ἐθελουσίως κατατασσόμενοι κατὰ τὸ ἄρθρον 72 τοῦ αὐτοῦ νόμου. — Ἐκ

τῶν στρατευσίμων τούτων θέλουσιν ὑπηρετήσῃ, κατὰ τὸν τελευταῖον νόμον τῆς 26 Ἀπριλίου 1880, πλήρη διατίαν ἄνδρες 350.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ.

Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ ἀπὸ 16 ὀκτωβρίου 1853 νόμου ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, νὰ κανονίσῃ διὰ βασιλικοῦ διατάγματος τὰ καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καθεστώτων νόμων καὶ διαταγμάτων. Ἐπομένως ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1858 Β. διάταγμα, ὅπερ ἐρρύθμισεν ὡς ἐξῆς τὸ σχετικὸν πρὸς τὰς δίκας τοῦ δημοσίου μέρος τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐφόρους ἐπιβεβλημένων καθηκόντων (ἄρθρ. 1, ἐδάφ. ιγ'): — Ἀντιπροσωπεύουσιν οἱ Ἐφοροὶ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ τε δημόσιον καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν προσβαλλομένων δικαιωμάτων αὐτῶν ἐκτὸς τῶν δι' ἰδιαιτέρων νόμων ἢ διαταγμάτων κανονισθέντων ἄλλως περὶ τούτου· ἐξαιροῦνται δὲ ρητῶς αἱ ἐκ τοῦ πλειστηριασμοῦ τῶν ἰδιωτικῶν κτημάτων τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμεῖου προκύπτουσαι δίκαι, αἵτινες διεξάγονται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου παρὰ τῶν ταμιῶν.

Εἰς τὴν γενικὴν ταύτην ἀποστολὴν τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων ὁ τελευταῖον ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς νόμος ΩΛΖ' τῆς 29 Ἀπριλίου 1880 ἐπήνεγκε τὰς ἐξῆς τροποποιήσεις: Ἐν πρώτοις ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐφόρους (ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας ἀπαγγελλομένη καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος), νὰ ἐγείρωσιν ἐπ' ὀνόματι τοῦ δημοσίου ἢ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμεῖου ἀγω-

γας, κυρίας ἢ προσθέτους παρεμβάσεις ἢ ἀνακοινώσεις, νὰ προσβάλλωσι διὰ τριτανακοπῆς ἢ δι' οἰουδήποτε ἄλλου ἐνδίκου μέσου ἀποφάσεις καὶ νὰ διορίζωσι πληρεξουσίου δικηγόρους ἀνευ εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐντολῆς τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ. Ἐξαιροῦνται μόνον αἱ περὶ προσωρινῶν μέτρων περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ ἐνεργήσωσιν οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι ὅ,τι ὑπαγορεύει ὁ νόμος, ὀφείλοντες ὅμως ἐπὶ πειθαρχικῇ ποιῆ, ἐπιβάλλομένη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ βάσει ἐκθέσεως τοῦ παρ' αὐτῷ συμβούλου, νὰ γνωστοποιῶσι τὴν τοιαύτην ἐνέργειάν των εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἐνεργήσωσι. Τὸ καθῆκον τοῦτο τῆς γνωστοποιήσεως ἐπὶ τῇ αὐτῇ ποιῆ ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τοὺς ταμίαις, ὡς πρὸς τὰς διεξαγομένας παρ' αὐτῶν δυνάμει τῶν περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων νόμων ὑποθέσεις.

Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι καὶ οἱ ταμίαι, οἱ ἐδρεύοντες ὅπου ὑπάρχει ἐφετεῖον ἢ πρωτοδικεῖον, ὀφείλουσι νὰ τηρῶσιν ἴδιον βιβλίον τῶν τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου δικῶν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ περιέχῃται τὸ ὄνομα τῶν διαδίκων καὶ ἡ κατοικία αὐτῶν, τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία τῶν ἐπὶ ἐκάστης ὑποθέσεως ἐκδιδομένων ἀποφάσεων καὶ τὸ διατακτικὸν αὐτῶν ἐν περιλήψει. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας ὀφείλουσιν οἱ οἰκονομικοὶ οὗτοι ἔφοροι καὶ ταμίαι νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀκριβῆ κατάλογον τῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριμηνίας περαιωθεισῶν καὶ πασῶν τῶν ἐκκρεμῶν δικῶν μετὰ λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἐκάστη τούτων διατελεῖ. Πᾶσα παράλειψις περὶ τὴν τήρησιν τῶν ἀνωτέρω τιμωρεῖται πειθαρχικῶς ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργῶν ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ παρ' αὐτοῦ δικαστικοῦ τμήματος.

Ἄξιον παρατηρήσεως ὑπὸ γενικωτέραν πολιτειακὴν ἐννοιαν εἶναι τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ΩΛΖ' τῆς 29 Ἀπριλίου 1880,

διότι ἀρκεῖ νὰ συνδυασθῇ πρὸς τὸν εἰς ὃν ἀναφέρεται ΡΙΓ' νόμον τῆς 24 Μαρτίου 1867, διὰ νὰ φρίξη καὶ ὁ ἀπλοϊκώτερος τῶν παρατηρητῶν ἐπὶ τόσον μεγάλη ἐκλύσει τοῦ εἰσηγητικοῦ τῶν νόμων πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐν παντελεῖ τοῦ πραγματικοῦ ἀσυνειδησία προβαίνει τυφλῶς εἰς ἀτέχνους συρραφάς. Τοιουτοτρόπως κατὰ μὲν τὸ ἄρθ. 2 τοῦ νόμου τῆς 29 Ἀπριλίου 1880 « μόνον αἱ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 24 Μαρτίου 1867 ὑπὸ στοιχεῖον ΡΙΓ' νόμου γενόμεναι κοινοποιήσεις οἰουδήποτε δικογράφου ἐπὶ δικῶν τοῦ δημοσίου ἢ τῆς περιουσίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου παράγουσι νομίμους συνεπείας, κατὰ δὲ τὸν νόμον τοῦτον ΡΙΓ' τῆς 24 Μαρτίου 1867, ἄρθρον μόνον, « συνιστᾶται παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν οἰκονομικῶν θέσις συμβούλου μὲ βαθμὸν ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 800· ὁ σύμβουλος οὗτος διορίζεται διὰ πέντε ἔτη, διευθύνει τὸ παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν οἰκονομικῶν δικαστικὸν τμήμα, δύναται δὲ νὰ παρίσταται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ δημοσίου· πᾶς δὲ ἕτερος δικηγόρος, πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου, διορίζεται τῇ προτάσει αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν.»

Βεβαίως οἱ πολῖται ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀναγνώσωσι δὶς, τρίς καὶ πολλάκις τὰ δύο ταῦτα νομοθετήματα. Τί κοινὸν μεταξὺ καὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ γράμματος αὐτῶν; Ἐὰν τὸ εἰσηγητικὸν τῆς νομοθεσίας πνεῦμα συνδυάζῃ τὰ ἀσυνδύαστα, ἔστω τοῦτο ἀπόδειξις τῆς συγχύσεως, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰς τάσεις αὐτοῦ.

Η ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΥΛΛΟΞΗΡΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑ.

Ἀπὸ τοῦ 1863 ἡ φυλλοξήρα ἀνεφάνη ἐν Εὐρώπῃ· εἶναι δὲ ζήτημα ἢ καταγωγὴ αὐτῆς. Μεταγενέστεραι ἔρευναι ἀπέδειξαν, ὅτι τὸ ἀμπελοβόρον τοῦτο μικροσκοπικὸν θηρίον εἶναι ἰθαγενὲς ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ ἀνακαλυφθὲν μακρὰν πάσης συγκοινωνίας ἐπὶ φύλλων ἀγρίας ἀμπέλου, ἐντὸς ἐξογκωμάτων τὰ ὁποῖα περιέχουσιν αὐτὸ εἰς εἶδος ἐντόμου ἕρμαφροδίτου ἀπτέρου, περικυκλουμένου ὑπὸ ἑκατοστύος φύλλων καὶ ὠν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ ἐντομον τοῦτο μετεβιβάσθη εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς μεταφορᾶς κλημάτων. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τρόποι ὑπάρχουσι πολλοί, διότι στρατιαὶ ὀλόκληροι μεταναστεύουσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ὠθούμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἢ προσκεκολλημένοι ἐπὶ πραγματειῶν, πλοίων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων γενικῆς συγκοινωνίας.

Διὰ τὴν ἐννοήσῃ τις τὴν δημιουργικὴν δύναμιν τῶν καταστρεπτικῶν τούτων ἐντόμων, ἀρκεῖ ἡ παρατήρησις ὅτι ὑπάρχουσιν εἶδη, τὰ ὁποῖα γεννῶσιν ἐννέα φορές ἐντὸς τοῦ θέρους. Ἡ πρώτη γέννησις δημιουργεῖ 90 ἄτομα κατὰ μέσον ὄρον, ἡ δευτέρα 8,000, ἡ τρίτη 729,000, ἡ ἐνδεκάτη 1,000,000,000,000,000,000! Ὀλίγοι λοιπὸν μῆνες ἀρκοῦσιν ἵνα ἡ μικροσκοπικὴ αὕτη ζωὴ κατακυριεύσῃ εὐρυτάτας γαιῶν ἐκτάσεις. Πλήρης εἶναι ἡ φύσις ἀπὸ τῆς ἀπειρίας τῶν φαινομένων ἐν γένει τῆς ζωῆς ἢ δὲ καταστροφῆ συναλλάσσεται πρὸς τὴν δημιουργίαν διὰ τὴν τηρηθῆ ἢ ἀναγκαία τοῦ κόσμου ἰσορροπία ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς ἀληλοφαγίας. Ἐν τῷ μεταξύ ἐνεργεῖται ἡ τροποποίησις τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν ὑπὸ νέους τύπους, καὶ φέρεται πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ ἡ αἰωνία ἰδέα τῆς τοῦ κόσμου ἀνανεώσεως.

Παράδοξον! Τὰ μεγαλειότερα ὄργανα τῆς καταστρο-

φῆς καὶ τῆς ἀναδημιουργίας δὲν εἶναι τὰ ἰσχυρότατα τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, ἀλλὰ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα καὶ ἀδιόρατα, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦσι τὸν ἀμειλικτώτερον πόλεμον κατὰ τοῦ φυσικοῦ καθεστῶτος. Εἰκὼν τῆς φύσεως, μεγάλας σκέψεις προκαλοῦσα καὶ πρὸς τὰς τύχας τοῦ πολιτικοῦ καθεστῶτος τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ὁποῖον οἱ μικροὶ εἰς τὸ μῆκος τῶν αἰῶνων ὑποσκάπτουσι, κρημνίζουσι καὶ ἀνοιχοδομοῦσι!

Ἀλλὰ σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶναι ἡ ἔρευνα τόσοσ γενικωτάτου θεωρήματος. Ἴνα δὲ περιορισθῶμεν εἰς μόνην τὴν φυλλοξήραν, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνοιξέως γεννᾷ αὕτη τὰ ὠὰ τῆς ἐπὶ τῶν ριζῶν τῆς ἀμπέλου, τὰ ὁποῖα μετὰ μίαν ἐβδομάδα ζωοποιοῦνται καὶ τελείως σχηματίζονται, ἀρχίζοντα ἀμέσως τὸν καταβροχθιστικὸν κατὰ τοῦ κλήματος ἀγῶνα καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν ἀπογόνων ἐκείνων, οἵτινες θὰ ἐξακολουθήσωσι καὶ θὰ διαδώσωσι τὴν ἐπὶ τῆς βλαστήσεως τοῦ Διονύσου καταστροφὴν συμπληρουμένην ἐντὸς τριῶν περίπου ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1877 ὑπελογίζοντο εἰς 2,880,000 στρέμματα αἱ ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας καταστραφεῖσαι ἐν Γαλλίᾳ ἀμπελοὶ. Τῷ 1878 ἀνέβη ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἰς 3,730,000, μὴ ὑπολογιζομένων 2,500,000 τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν αἱ ἡμικατεστραμμένοι ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ ζωυφίου ἀμπελοὶ. Ἡ καταστροφὴ αὕτη περιλαμβάνει τὸ τρίτον τῆς Γαλλικῆς ἀμπελοουργίας καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς χρηματικὴν ζημίαν 5,000,000,000 νέων δραχμῶν. Ὁ πόλεμος τῶν μικροσκοπικῶν ζωυφίων ὑπῆρξε βαρύτερος τῆς Γαλλικῆς πρὸς τοὺς Γερμανοὺς διὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἀποζημιώσεως! Ἐὰν ἡ φυλλοξήρα ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τῆς, ἡ καταστροφὴ τῆς Γαλλικῆς ἀμπελοουργίας τοῦ 1883 θὰ ἀναβῆ εἰς 10,000,000,000 μετὰ 15 δὲ ἔτη δὲν θὰ μείνη κλῆμα ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς γῆς!

Ἐντεῦθεν ἐξηγοῦνται αἱ μεγάλαι κυβερνητικαὶ καὶ ἐπισημονικαὶ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην προσπάθειαι εἰς ἀπο-

σόβησιν ἢ μετρίασιν τόσον μεγάλου δεινοῦ ἀπειλοῦντος μέγιστον μέρος τοῦ ἐργαζομένου τὴν γῆν λαοῦ εἰς τὰς βάσεις αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς του. Ἐν Γαλλίᾳ προσφέρονται 300,000 φράγκων εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐπινοήσῃ ἀποτελεσματικὴν μέθοδον εἰς καταπολέμησιν τῆς φυλλοξήρας. Συμβούλια ἰδιαίτερα διοικήσεως καὶ ἐπιστήμης ὠργανίσθησαν ἀπανταχοῦ, καὶ εἶναι τρόπον τινὰ ἡ διοικητικὴ καθ' ἐκάστην ἐπικράτειαν μηχανὴ εἰς σταθερὰν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ προσοχὴν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν Ἑλλάδι πρόνοιαν, ὁ τελευταῖον ἐκδοθεὶς ΨΠΒ' νόμος τῆς 22 Ἰανουαρίου 1880 περιλαμβάνει τὰς ἐπομένας κυριωτέρας διατάξεις, αἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρον 13 αὐτοῦ ἐφαρμόζονται καὶ περὶ πάσης ἄλλης φυτείας, ἐκτὸς δηλ. τῶν ἀμπέλων ἢ σταφιδαμπέλων, εἰς ἣν ἤθελεν ἀναφανῆ ἡ νόσος φυλλοξήρα.

Ἄρθρον 1. — Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν α') ν' ἀπαγορεύῃ διὰ Β. Διατάγματος τὴν εἰσαγωγὴν παντὸς εἶδους δένδρων, φυτῶν, φύλλων, καρπῶν, σπόρων, κόπρων φυσικῶν ἢ μιχτῶν, ὡς καὶ παντὸς ἐτέρου, ὅπερ ἤθελε κριθῆ ὅτι δύναται νὰ μεταδώσῃ ἀσθενείαν τινὰ εἰς τὰ ἐν Ἑλλάδι καλλιεργούμενα δένδρα καὶ φυτὰ, καὶ ἰδίως τὴν νόσον τῆς φυλλοξήρας β') νὰ ὑποβάλλῃ εἰς κάθαρσιν πᾶν οἰονδήποτε πρᾶγμα, οὗ ἢ ἀνευ καθάρσεως εἰσαγωγὴ ἤθελε κριθῆ ἐπικίνδυνος πρὸς μετάδοσιν τῆς φυλλοξήρας ἢ ἐτέρας τινὸς νόσου.

Ἄρθ. 2. — Ὁ εἰσάγων ἢ συντελέσας νὰ εἰσαχθῶσιν ἐν Ἑλλάδι, κατὰ παράβασιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἐκ τῶν ἀπαγορευομένων εἰδῶν λάθρα ἢ ἐπὶ τῇ βάσει ψευδοῦς δηλώσεως ὡς πρὸς τὸν τόπον, ἐξ οὗ προέρχονται, τὰ ἀπηγορευμένα εἶδη, ἢ ὅστις ἐν γνώσει σπεῖρει τοιούτους σπόρους ἢ φυτεύσει τοιαῦτα φυτὰ ἢ δένδρα, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐνδὸς μέχρι 15 μηνῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν 50-500 δραχμ. Τελωνεῖακοί, ὑγειονομικοὶ

καὶ λιμενικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρέται, οἵτινες ὅπωςδήποτε ἤθελον συντελέσει εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν τοιούτων εἰδῶν ἢ ἐξ ἀμελείας αὐτῶν ἤθελε γείνει λαθραία εἰσαγωγὴ, παύονται προσωρινῶς τῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰσάγονται ἀμέσως εἰς δίκην, ὅπως τιμωρηθῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου, ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ὅσακις ἢ κατὰ παράβασιν τοῦ ἐδαφίου α. τοῦ παρόντος ἄρθρου εἰσαγωγὴ ἀνακαλυφθῆ συνεπεῖα ἰδιωτικῆς καταγγελίας, διατίθεται ὑπὲρ τοῦ καταγγέλαντος ὀλόκληρος ἢ ἐπιβληθησομένη χρηματικὴ ποινὴ εἰς τε τὸν εἰσαγαγόντα καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον ὑπάλληλους.

Ἄρθ. 3. — Τὰ κατὰ παράβασιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου τυχόν εἰσαγόμενα δημεύονται καὶ καταστρέφονται ἀμέσως παρὰ τῆς τελωνειακῆς Ἀρχῆς, εἴτε διὰ τοῦ πυρός, εἴτε ριπτόμενα εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τῶν περιεχόντων αὐτὰ σάκκων, κιβωτίων κ.τ.λ. ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως τοῦ εἰσαγαγόντος τὰ ἀπηγορευμένα εἶδη ἢ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῶν. Περὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν συντάσσεται πρωτόκολλον, ὑπογραφομένον παρὰ τῆς τελωνειακῆς Ἀρχῆς καὶ τῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτῆς Δημάρχου καὶ Εἰρηνοδίκου, ὅπου τοιαῦται ἀρχαὶ ὑπάρχουσιν.

Ἄρθ. 4. — Ὁψέποτε ἤθελεν ἀναφανῆ εἰς τινὰς ἀμπέλους ἢ σταφιδαμπέλους ἢ κλήματα μεμονωμένα νόσος τις οἰαδήποτε, ὁ ἰδιοκτῆτης αὐτῶν ἢ καλλιεργητὴς ὀφείλει νὰ εἰδοποιῆ ἀμέσως τὸν Δήμαρχον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται προσβεβλημένον κλῆμα, καὶ οὗτος τὴν διοικητικὴν Ἀρχὴν, ἣτις ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ τοῦτο ἀμέσως τηλεγραφικῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ταχυδρομικῶς νὰ ἐκθέτῃ τὰ καθέκαστα περὶ τῆς ἀναφανείσης ἀσθενείας.

Ἄρθ. 5. — Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἅμα ὡς περιέλθῃ αὐτῷ ἢ εἰδοποιήσῃ αὐτῇ, λαμβάνει διὰ προσώπων, ἐπὶ τούτῳ διοριζομένων, πρόνοιαν περὶ ἐπιθεωρήσεως τοῦ ὑπόπτου μέρους καὶ τῶν γειτνιαζόντων ἀμπελώνων

καὶ σταφίδαμπελώνων. Τὰ πρόσωπα ταῦτα δικαιούνται καὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπιχειρήσωσι πᾶσαν τὴν ἀναγκαίαν ἔρευναν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἐνσκηψάσης νόσου. Ἐν ἡ περιπτώσει ἢ θελεν ἀποδειχθῆ, ὅτι ἡ νόσος εἶναι ἡ τῆς φυλλοξήρας, τὰ εἰρημένα πρόσωπα συντάσσουσιν ἔκθεσιν καὶ διατάσσουσιν ἀμέσως τὰ εἰκότα πρὸς ἄμεσον τῶν προσβεβλημένων κλημάτων ἀπομόνωσιν· ἀναφέρουσι δὲ περὶ τούτου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπερ ἀποφαίνεται ἀμελλητί: α) περὶ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς μεμολυσμένης ζώνης, περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως ἢ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς τὴν εἰς ζώνας ὑποτιθεμένας ἀπροσβλήτους μεταφορὰν τῶν κλημάτων, πασσάλων, κοπρίας ἢ ἄλλων φυτῶν ἢ μερῶν τούτων· β) περὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὑπαγορευομένων θεραπευτικῶν μέσων· γ) ἐν ἀνάγκῃ περὶ καταστροφῆς ὀλοκλήρου ἢ μέρους τοῦ προσβεβλημένου ἀμπελώνος ἢ σταφίδαμπελώνος ἢ ἄλλων παρακειμένων τοιούτων.

Ἄρθ. 6. — Ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως τῆς κατὰ τὸ ἐδάφιον γ' τοῦ προηγουμένου ἄρθρου καταστροφῆς ἀμπελώνος ἢ σταφίδαμπελώνος, εἰ μὲν οὗτοι ἦσαν προσβεβλημένοι ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας, οὐδεμία χορηγεῖται τῷ ἰδιοκτήτῃ ἀποζημίωσις, εἰ δ' οὗτοι δὲν ἦσαν μὲν προσβεβλημένοι, ἐπέκειτο ὅμως κίνδυνος, καθὸ παρακείμενοι προσβεβλημένων, νὰ μεταδοθῆ αὐτοῖς ἡ νόσος, χορηγεῖται τῷ ἰδιοκτήτῃ αὐτῶν ἀποζημίωσις κατ' ἐκτίμησιν πραγματογνωμόνων, γενομένην κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου ἄρθρου.

Ἄρθ. 7. — Ὁ προσρισμός τῆς χορηγητέας ἀποζημίωσης εἰς ἰδιοκτήτην ἀμπελώνος ἢ σταφίδαμπελώνος, οὐ διετάχθη ἢ καταστροφή, γίνεται παρὰ τριῶν πραγματογνωμόνων, ἐκλεγομένων τοῦ μὲν παρὰ τοῦ Νομάρχου ἢ Ἐπαρχου, τοῦ δὲ παρὰ τοῦ ἐνδιαφερομένου κτηματίου καὶ τοῦ τρίτου παρὰ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν. Ἐὰν ὁ ἰδιοκτήτης μὴ διορίσῃ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἤθελε προσκληθῆ ἐγγράφως πρὸς τοῦτο παρὰ τοῦ Νομάρχου ἢ

Ἐπαρχου τὸν ἑαυτοῦ πραγματογνώμονα, διορίζει καὶ τοῦτον ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν. Ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ των, ὀφείλουσιν οἱ πραγματογνώμονες νὰ μεταβῶσιν ἐπὶ τόπου μετὰ τοῦ Νομάρχου ἢ Ἐπαρχου ἢ τοῦ εἰδικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τοῦ καταστραφησομένου μέρους καὶ τῆς τοῦ ἐτησίου αὐτοῦ εισοδήματος καὶ προσδιορισμὸν τῆς χορηγητέας εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τούτον, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ κίνδυνος, εἰς ὃν ἦσαν ἐκτεθειμένοι τοῦ νὰ προσβληθῶσιν, οἱ ἀμπελώνες ἢ σταφίδαμπελώνες, ὧν ἀπεφασίσθη ἡ καταστροφή. Εἰς περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἰδιοκτήτης ἢ οἱ ἰδιοκτῆται ἢ τὸ δημόσιον δὲν ἀποδεχθῶσι τὴν γενομένην ἐκτίμησιν, δικαιούνται ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν πραγματογνωμόνων νὰ ἐκκαλέσωσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Πρωτοδικείου. Ἐν ἡ δὲ περιπτώσει οἱ πραγματογνώμονες δὲν ἤθελον ἐκδώσει τὴν ἀπόφασίν των ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ των, οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἔχουσι δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον. Ἐν πᾶσι περιπτώσει δὲν ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς καταστροφῆς, ἡ δὲ ὑπόθεσις δικάζεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ δικογράφου. Τὸ Δημόσιον ἀντιπροσωπεύει ὁ ἀρμόδιος Οἰκονομικὸς ἔφορος. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου εἶναι ὀριστικὴ καὶ τελεσίδικος καὶ οὐδὲν κατ' αὐτῆς εἶναι δεκτὸν ἐνδίκον μέσον.

Ἄρθ. 8. — Δι' ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐκδιδομένης μετὰ προηγουμένην πρότασιν τοῦ ἐπιθεωρήσαντος τὴν καταστραφείσαν ἀμπελον ἢ σταφίδαμπελον, εἴτε αὕτη ἦτο προσβεβλημένη, εἴτε οὐ, καὶ γνωμοδότησιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 10 συμβουλίου, δύναται ν' ἀπαγορευθῆ ἐπὶ ὀρισμένον ἀριθμὸν ἐτῶν οἰαδήποτε καλλιέργεια ἐπὶ τοῦ γηπέδου καταστραφέντος τινὸς ἀμπελώνος ἢ σταφίδαμπελώνος. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ἰδιοκτήτης δικαιούται εἰς ἀποζημίωσιν, ἀντιαιτιχοῦσιν

πρὸς τὸ τρίτον τῆς ἀξίας τοῦ κατὰ μέσον ὄρον εισοδήματος αὐτοῦ καὶ ὀριζομένην κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον 7.

Ἄρθ. 9. — Οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ Νομάρχαι καὶ οἱ Ἐπαρχοι, οἵτινες ἤθελον παραλείψει νὰ γνωστοποιήσωσι, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 4, τὴν ὑπαρξίν νόσου καὶ ἤθελον ἐξακριβωθῆ, ὅτι ἡ νόσος αὕτη εἶναι ἡ τῆς φυλλοξήρας, τιμωροῦνται μὲ χρηματικὴν ποινὴν 50-500 δραχμῶν καὶ μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μέχρι 15 μηνῶν, ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Μὲ τὰς αὐτὰς ποινὰς τιμωροῦνται καὶ οἱ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταί, ἂν ἤθελον παραλείψει νὰ γνωστοποιήσωσι τὴν εἰς τοὺς ὑπ'αὐτῶν καλλιεργουμένους ἀμπελῶνας καὶ σταφιδαμπελῶνας ἀναφανείσαν νόσον καὶ ἤθελον ἐξακριβωθῆ, ὅτι εἶναι αὕτη ἡ τῆς φυλλοξήρας.

Ἄρθ. 10. — Συνιστᾶται παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐσωτερικῶν τετραμελὲς γνωμοδοτικὸν συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ τοῦ ἀρμοδίου Τμηματάρχου, καὶ οὗ καθήκον εἶναι νὰ γνωμοδοτῆ περὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων καὶ σταφιδαμπελώνων νόσων καὶ ἐπὶ τῶν ληπτέων κατ'αὐτῶν προληπτικῶν καὶ κατασταλτικῶν μέτρων.

Ἄρθ. 11. — Τὰ μέλη τοῦ γνωμοδοτικοῦ τούτου Συμβουλίου διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτείαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ διορίζονται διὰ Β. Διατάγματος. Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν λαμβάνει μηνιαῖον μισθὸν ἐκ δραχ. 300 καὶ ἀποζημίωσιν ἐκ δραχ. 5 διὰ πᾶσαν, ἐκτὸς τῆς ἔδρας του, πορείαν ἡμερησίαν ὑπερβαίνουσαν τὰς 3 ὥρας τὰ δὲ δύο ἄλλα λαμβάνουσιν ἀντιμισθίαν ἐκ δραχ. 5 διὰ πᾶσαν τοῦ Συμβουλίου συνεδρίασιν συγκροτούμενην κατ'ἔγγραφον πρόσκλησιν τοῦ Ὑπουργοῦ· καλούμενα δ'εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν καθηκόντων ἐπιθεωρήσεως καὶ ἀπομακρυνόμενα τῆς ἔδρας των, λαμβάνουσιν ἀντιμισθίαν ἴσην πρὸς τὴν τοῦ πρώτου, καθόσον ἤθελέ διαρκέσει ἡ ἐπιθεώρησις.

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑ.

Ἐκ στατιστικῶν ἐσχάτως ἐκδοθεισῶν καὶ ἀφορωσῶν τὰ ἔτη 1872-1879 ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐνῶ ἀφ'ἐνὸς τὸ ὅλικόν εισόδημα τοῦ ἐν Πρωσσίᾳ πληθυσμοῦ δὲν ἠλαττώθη, ἀφ'ἐτέρου τὰ μεγάλα μὲν καὶ μέγιστα εισοδήματα ἐξέπεσαν, τὰ μέτρια δὲ εισοδήματα ἠύξησαν. Διαιρουμένων ὅλων τῶν εισοδημάτων εἰς ἕξ τάξεις, ὑπολογίζεται ὅτι, κατὰ τὸ 1879, οἱ ἔχοντες τὰ ἐλάχιστα εισοδήματα, μέχρι δηλαδὴ 525 μάρκων (ἕκαστον μάρκον=1,25 ν.δρ.) συνεποσοῦντο εἰς 3,611,227, ἤτοι 40,62 ἐπὶ τοῖς 0/0· οἱ δὲ ἔχοντες τὰ μικρὰ εισοδήματα ἀπὸ 525 ἕως 2,000 μάρκων, συνεποσοῦντο εἰς 4,811,121 ἤτοι 54,12 τοῖς 0/0· οἱ δὲ ἔχοντες τὰ μέτρια εισοδήματα, ἀπὸ 2,000 ἕως 6,000 μάρκων, συνεποσοῦντο εἰς 397,053, ἤτοι 4,47 τοῖς 0/0· οἱ δὲ ἔχοντες τὰ μεσαίας τάξεως εισοδήματα, ἀπὸ 6,000 ἕως 20,000 μάρκων, συνεποσοῦντο εἰς 62,644, ἤτοι 0,70 τοῖς 0/0· οἱ δὲ ἔχοντες τὰ μεγάλα εισοδήματα, ἀπὸ 20,000 ἕως 100,000 μάρκων, συνεποσοῦντο εἰς 7,711· οἱ δὲ ἔχοντες τὰ μέγιστα εισοδήματα, ἄνω τῶν 100,000 μάρκων, συνεποσοῦντο εἰς 501, ἤτοι αἱ δύο τελευταῖαι τάξεις ἀντιστοιχοῦσι πρὸς 0,09 τοῖς 0/0.

Τὰ ὅλικα ποσὰ τῶν εισοδημάτων τούτων δι'ἐκάστην τῶν ἕξ τάξεων ἰδιαιτέρως ὑπολογίζονται εἰς 1,444 ἑκατομμύρια μάρκα διὰ τὴν πρώτην τάξιν, εἰς 4,394 ἑκατ. διὰ τὴν δευτέραν, εἰς 1,269 ἑκατ. διὰ τὴν τρίτην, εἰς 598 ἑκατ. διὰ τὴν τετάρτην, εἰς 278 ἑκατ. διὰ τὴν πέμπτην καὶ εἰς 101 ἑκατ. διὰ τὴν ἕκτην. Ὁ φόβος μήπως ἐν Πρωσσίᾳ ὁ πλοῦτος συσσωρευθῆ βαθμηδὸν εἰς ὀλίγας χεῖρας εἶναι ἀβάσιμος, καὶ ἡ μεγάλη αὕξησις τῶν εισοδημάτων τῶν μεταξύ 2,000 καὶ 20,000 μάρκων, ἀποδει-

κνύει ὅτι ὁ κυρίως πυρὴν τοῦ ἔθνους, ἡ μέση τάξις, αὐξάνει καὶ ἐνδυναμοῦται. Ἡ συναλλακτικὴ δύναμις τοῦ νομίσματος ἐν τῇ Πρωσικῇ χώρᾳ, ἀφοῦ ὑπέστη συνεχῆ σχεδὸν ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1874, φαίνεται ὅτι κατόπιν ἐγένετο στάσιμος, ἐκ διαφόρων δὲ συμπτωμάτων παρίσταται ὡς κάπως λαβοῦσα ὑψωσίν τινα τελευταῖον. Εἰς βεβαίωσιν τῆς ἰδέας, ὅτι ἡ κατάστασις τῶν τάξεων τῶν ἔχουσῶν μέτρια καὶ μικρὰ εἰσοδήματα ἐβελτιώθη ἐν Πρωσίᾳ μετὰ τὸ 1872, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ αὐξήσις τῶν ἀποταμιευτικῶν τραπεζῶν, ἧτις εἶναι πολὺ μεγαλητέρα τῆς συγχρόνου αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

N. N.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΙΑΝ ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἡ προαγωγὴ τῆς χειροτεχνικῆς βιομηχανίας, ἡ ἰδιαιτέρως διακρίνουσα τὴν περίοδον τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν ὁποίαν διατρέχει νῦν ἡ ἀνθρωπότης, δὲν εἶναι τυχαῖον ἀποτέλεσμα περιστάσεων ἀνεξαρτήτων τῆς ἀνθρωπίνης προνοίας. Συμβαίνει δὲ ὥστε νὰ συνδυάζωνται οἱ ὅροι οἱ κλιματικοὶ δεδομένης χώρας πρὸς τὴν φυλετικὴν συγκρότησιν τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ νὰ δημιουργῆται ἐντεῦθεν ὁ γενικὸς τῆς ἐθνικῆς προόδου παράγων. Ἔργον εὐρύ, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ διαδεχόμενα ἀλλήλας γενεαὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἀλληλοδιδάσκαλοι, καλοῦνται δὲ τὸσον αἱ πολιτεῖαι ὅσον καὶ τὰ προπορευόμενα ἐν αὐταῖς πρόσωπα εἰς ἀναβίβασιν ἐκάστοτε τῶν ἐλαττηρίων τῆς καθολικῆς προόδου.

Αὐταὶ αἱ σκέψεις ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν, ὡσάκις ἔλκει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἡ γονιμότης καὶ ἡ ποικιλία τῆς κλιμακτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἡμετέρου τόπου ἀφ' ἐνός καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ καθυστέρησις τῆς διευθυνούσης

αὐτὸν πολιτείας εἰς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν ἀδρανείᾳ διαμενουσῶν φυσικῶν καὶ προσωπικῶν δυνάμεων. Τοιοῦτοτρόπως μεταξὺ τῶν διαφόρων τῆς βιομηχανίας κλάδων ἡ μεταξοποιία συνδέεται ἐπὶ τοσοῦτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ πρὸς τὴν ἰδιοφυίαν τοῦ κλίματος καὶ πρὸς τὸ ἀρεστὸν εἶδος τῶν ἀπλοϊκῶν ἔργων ἐν ταῖς ἐξοχικαῖς κοινότησιν, ὥστε ἀποροῦμεν πῶς ἡμισυς σχεδὸν αἰῶν παρήλθεν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἀποκαταστάσεως, χωρὶς ἡ χώρα αὕτη νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην τὰ μεγάλα διπλώματα αὐτῆς ἐπὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ μεταξοσκώληκος καὶ τῶν ἐκ τούτου βιομηχανικῶν τῆς παραγωγῆς εἰδῶν. Πᾶσα κοινότης χωρικὴ ἐν Ἑλλάδι ἐκ φύσεως, τρόπον τινά, καλεῖται εἰς μεταξοκαλλιέργειαν· καὶ ὅμως ἡ καλλιέργεια αὕτη καθυστερεῖ ὅχι τόσον ἐκ τῆς νόσου τοῦ σκώληκος, ἧτις εἶναι κοινὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλ' ἐκ τῆς βιομηχανικῆς ἀπαιδευσίας, ἧτις ἐντὸς δέκα τὸ πολὺ ἐτῶν ἠδύνατο νὰ ὑποστῇ βαθύτατα κυβερνητικὰ τραύματα, διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ εἰδικῶν σχολείων, εἰδικῶν μελετῶν καὶ εἰδικῶν ἐφαρμογῶν.

Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην δὲν θέλομεν νὰ ἤμεθα αὐστηροὶ μόνον πρὸς τὸ κυβερνητικὸν τῆς χώρας πνεῦμα, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀτέλεια ἀνήκει, δύναται τις νὰ εἴπῃ, εἰς διαφόρους ἱστορικοὺς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον λόγους. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ γενναῖοι σκοποὶ, ἀνήκοντες εἰς τὴν πρωτοβουλίαν ἰδιωτῶν, οἵτινες ἐδικαιοῦντο νὰ ἀποβλέπωσιν εἰς εὐρύτερον ὀρίζοντα. Καλὰ βεβαίως εἶναι τὰ σχολεῖα τῶν γραμμάτων καὶ τὰ πολυτελῆ κτίρια καθωραίζουσιν τὰς ἀποκτώσας αὐτὰ πόλεις· ἀλλὰ θὰ ἦτο βεβαίως ὠραῖον σύμπτωμα νὰ ἀνοιχθῇ καὶ ἡ πρὸς τὴν βιομηχανικὴν ὁδὸν φιλοτιμία τῶν γενναίων δωρημάτων. Θὰ ἦτο δὲ ἀκριβῶς ἀποτελεσματικόν, ἐὰν ἡ ἔννοια αὕτη συνεδυάζετο καὶ πρὸς τὸ ἰδιαιτέρον ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα, διότι μὴ νομίση τις ὅτι ἡ βιομηχανικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἀνάπτυξις εἶναι ἀπλοῦς φιλανθρωπικὸς σκοπός. Καὶ ἐδῶ αἱ

χειρες κινουνται ὅπως πλοῦτον παράξωσιν. Ὁ δὲ κεφαλαιοῦχος δὲν ζητεῖται νὰ εἶναι μόνον γενναῖος καὶ ἐπιφιλοδωρία ἐπαινετός. Ἐπιθυμητὸν εἶναι, ὅπως καὶ τοῦ κέρδους τὰ ἐλατήρια ἀκούωνται ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ὅτε καὶ ὡς ὁδηγὸς τῶν βιομηχανικῶν ἔργων ἐκ μείζονος δυνάμεως καὶ πλείονος πείρας, εὐλόγως καὶ ἐπὶ κοινῷ ἀγαθῷ νὰ θεωρηθῇ δύναται.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ ἐν διεθνῆς ἐπιτοῦ προκειμένου παράδειγμα, τὸ ὁποῖον εὐρίσκομεν ἐν τῷ «Baccologo Italiano», σχετικῶς πρὸς τὴν ἴδρυσιν σχολῆς διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς μετάξης καὶ τὴν ἐκ ταύτης μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Ὁ κ. Vitalini ἴδρυσεν πρὸ ὀλίγου ἐν Καμερίνῳ τῆς Ἰταλίας ἰδιωτικὴν σχολὴν, ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ διδάσκηται ἡ βομβυκοτροφία κατὰ τοὺς ἀσφαλεστέρους ὅρους τῆς προαγωγῆς αὐτῆς, ἡ μεταξονηματοουργία, ὁ ἀναπηνισμὸς τῆς μετάξης, τὸ στημόνισμα, ἡ ὑφανσις διαφανῶν ὑφασμάτων, σκεπῶν, λεπτοῦφῶν ἐν γένει, ἐξαμίτων καὶ ἄλλων δυσκολωτέρων ἀντικειμένων διὰ τῆς χρήσεως τῶν νεωτέρων καὶ πρακτικωτέρων συστημάτων.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ σχολείου τούτου σύγκειται ἐκ τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ διευθυντοῦ αὐτῆς, ἐξ ἑνὸς τεχνικοῦ διευθυντοῦ, ἐκ μιᾶς διδασκαλίσεως τῆς νηματουργίας, ἐκ μιᾶς διδασκαλίσεως τῆς ὑφαντουργίας καὶ ἐξ ἑνὸς διδασκάλου στοιχειωδῶν γνώσεων. Τὸ σχολεῖον τοῦτο ἔχει ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς ὑλικὸν ἐν νηματουργεῖον τριάκοντα λεκανῶν μετὰ ἀτμοκινήτου μηχανῆς καὶ 15 ἰστοὺς τελευταίας κατασκευῆς, μετὰ κερκίδος ἐκκρεμοῦς καὶ κατὰ τὴν μέθοδον Jacquard. Τὸ σχολεῖον δέχεται νέους ἀμφοτέρων τῶν γενῶν ἐκ τῆς ἐν ἡ ἰδρύθη ἐπαρχίας (Macerata) καὶ ἐκ τῆς γειτονικῆς (Anedne καὶ Ascoli). Ὡστε συνδυάζεται οὕτω καὶ πρὸς τὸν τοπικὸν χαρακτήρα τοῦ περιοικοῦ πληθυσμοῦ, ἡ τῆς βιομηχανικῆς ταύτης παιδεύσεως ἰδέα.

N. N.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΑΜΩΝ.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐπισήμους τῆς Καταστατικῆς ἀριθμοὺς τῶν ἐν Ἑλλάδι τελεσθέντων γάμων κατὰ τὴν τετραετίαν 1874-1877. Ὑπολογίζονται ἐν ὅλῳ οἱ γάμοι οὗτοι εἰς 39,004, σπουδαίαν μαρτυροῦντες αὐξήσιν σχετικῶς πρὸς τὴν προηγουμένην τετραετίαν 1870-1873, ἀριθμοῦσαν 36,371 γάμους. Εἶναι ἀξιὸν παρατηρήσεως, ὅτι μεθ' ὅλην τὴν ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ κλίματος εὐκολίαν, ἣτις ὑποτίθεται διὰ τοὺς γάμους τῶν ζωηρῶν φυλῶν, τὸ ἡμέτερον ἔθνος διατελεῖ εἰς τὴν προτελευταίαν βαθμίδα τῆς κλίμακος. Πρόνοιαν περὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ μέλλοντος νὰ θεωρήσῃ τις τοῦτο, δυσχέρειαν περὶ τοὺς πόρους τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, ἢ ὅ,τι ἄλλο, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ πρὸς τοὺς γάμους τάσις ἐν Ἑλλάδι εἶναι σχετικῶς πολλῶ μικροτέρα τῆς ἐν ἄλλοις ἔθνεσιν ἀπαντωμένης. Ἡ Σερβία κατέχει τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος (11,3) ἀκολούθως ἔρχεται ἡ Οὐγγαρία (10,5), ἡ Γερμανία (9,5), ἡ Αὐστρία (8,7), ἡ Ἀγγλία (8,4), ἡ Ὀλλανδία (8,2), ἡ Φινλανδία (8,2), ἡ Γαλλία (8,0), ἡ Δανία (7,9), ἡ Ἰταλία (7,6), ἡ Ἑλβετία (7,6), τὸ Βέλγιον (7,5), ἡ Ἰσπανία (7,4), ἡ Νορβηγία (7,0), ἡ Σουηδία (6,6), ἡ Ἑλλάς (6,3), ἡ Ρουμανία (6,1).

Καὶ κατὰ μὲν τὸ 1874 ἐτελέσθησαν ἐν Ἑλλάδι 9,529 γάμοι, κατὰ τὸ 1875 δὲ 10,250, κατὰ τὸ 1876 δὲ 9,753, κατὰ τὸ 1877 δὲ 9,472, ἀναλογοῦντος ἑνὸς γάμου πρὸς 153 κατοίκους τῷ 1874, πρὸς 142 τῷ 1875, πρὸς 149 τῷ 1876, πρὸς 154 τῷ 1877· κατὰ μέσον δὲ ὄρον ἐπὶ ἐκάστου τῶν τεσσάρων ἐτῶν ἀναλογοῦντος ἑνὸς γάμου πρὸς 149 κατοίκους.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν

ἐν Ἑλλάδι ἐλθόντων εἰς γάμου κοινωνίαν, παρατηροῦμεν ὅτι ἄγαμοι μὲν μετ' ἀγάμων συνεζεύχθησαν 8,204 τῷ 1877 (86,10 τοῖς 0/0), 8,773 τῷ 1875 (85,59 τοῖς 0/0), 8,432 τῷ 1876 (86,45 τοῖς 0/0) καὶ 8,216 τῷ 1877 (86,74 τοῖς 0/0). — Χῆροι δὲ μετὰ χηρῶν 326 τῷ 1874 (3,43 τοῖς 0/0), 383 τῷ 1875 (3,73 τοῖς 0/0), 330 τῷ 1876 (3,38 τοῖς 0/0) καὶ 282 τῷ 1877 (2,98 τοῖς 0/0). — Χῆραι δὲ μετ' ἀγάμων 338 τῷ 1874 (3,64 τοῖς 0/0), 418 τῷ 1875 (4,08 τοῖς 0/0), 365 τῷ 1876 (3,75 τοῖς 0/0) καὶ 371 τῷ 1877 (3,91 τοῖς 0/0). — Χῆροι δὲ μετ' ἀγάμων 664 τῷ 1874 (6,82 τοῖς 0/0) 676 τῷ 1875 (6,60 τοῖς 0/0), 626 τῷ 1876 (6,42 τοῖς 0/0) καὶ 603 τῷ 1877 (6,37 τοῖς 0/0). Οἱ τελευταῖοι ἀριθμοὶ μαρτυροῦσι τὴν δυσχέρειαν τοῦ ἀνδρικοῦ φύλου εἰς εὐρεσίαν τρόπου ζωῆς ἀνεκτῆς μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὠραίου ἡμίσεώς του, ὥστε νὰ λησμονῶνται οἱ ἀρχαῖοι δεσμοὶ κατὰ τὸ διπλάσιον σχεδὸν παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἢ παρὰ ταῖς γυναῖξιν!

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡλικίαν τῶν συζύγων, ἵνα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μόνον τὸ ἔτος 1877, παρατηροῦμεν, ὅτι κατὰ τὸ μέχρι μὲν τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας συνεζεύχθησαν 418 ἄνδρες, μέχρι δὲ τοῦ 16 ἔτους τῆς ἡλικίας 317 γυναῖκες· σημεῖον ὅτι ὁ ἄωρος καρπὸς δὲν εἶναι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς εἰς ἀμφοτέρω τὰ φύλα πρὸς γάμους ἐπιτήδειος. Ἀπὸ δὲ τοῦ 20-45 ἔτους τῆς ἡλικίας συνεζεύχθησαν 8,194 ἄνδρες, ἐνῶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς προσημειωθείσης διαφορᾶς μεταξὺ τῶν δύο φύλων, ἀπὸ τοῦ 16-30 ἔτους τῆς ἡλικίας συνεζεύχθησαν 8,566 γυναῖκες. Ἄνω δὲ τοῦ 45 ἔτους τῆς ἡλικίας συνεζεύχθησαν 860 ἄνδρες καὶ ἄνω τοῦ 30 ἔτους τῆς ἡλικίας 581 γυναῖκες. Ἡ προχωροῦσα λοιπὸν ἡλικία δὲν ἀποκρούει τοὺς γάμους εἰς ἴσον βαθμὸν παρὰ τῷ ἀνδρὶ καὶ παρὰ τῇ γυναικί.

Εἶναι περίεργος ἡ διανομὴ τῶν ἐλληνικῶν γάμων κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἔτος 1877, παρατηροῦμεν κλιμακῆδόν, ὅτι πολυγαμώτερος μὴν

εἶναι ὁ Ἰανουάριος (1,440) ἀκολουθῶς δὲ ἔρχεται ὁ Ὀκτώβριος (1,303), ὁ Ἀπρίλιος (1,263), ὁ Νοέμβριος (1,068), ὁ Μάιος (783), ὁ Ἰούλιος (760) ὁ Σεπτέμβριος (675), ὁ Αὐγούστος (516), ὁ Δεκέμβριος (514), ὁ Φεβρουάριος (473), ὁ Ἰούνιος (449) καὶ ὁ Μάρτιος (231).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατὰ νομοὺς ἀνάπτυξιν τῶν περιττῶν γάμων τάσεων τοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἔτος 1877, παρατηροῦμεν κλιμακῆδόν, ὅτι πολυγαμώτερος νομὸς εἶναι ὁ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος (125 ἦτοι 1 γάμος ἐπὶ 119 κατοίκων) ἀκολουθῶς ἔρχεται ὁ τῆς Ἀρκαδίας (1,104 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 119 κατ.), ὁ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας (962 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 142 κατ.), ὁ τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας (876 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 145 κατ.) ὁ τῆς Μεσσηνίας (771 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 167 κατ.), ὁ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας (751 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 162 κατ.), ὁ τῶν Κυκλάδων (694 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 148 κατ.), ὁ τῆς Κερκύρας (685 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 141 κατ.), ὁ τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος (658 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 164 κατ.), ὁ τῆς Λακωνίας (605 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 175 κατ.) ὁ τῆς Εὐβοίας (441 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 187 κατ.), ὁ τῆς Κεφαλληνίας (425 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 182 κατ.) καὶ ὁ τῆς Ζακύνθου (231 ἦτοι 1 γ. ἐπὶ 186 κατοίκων).

π.

Ἡ Ἑλλάς ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθῆσει τῶν Παρισίων

Δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς νεωτερισμὸς τὸ ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν Ἐκθῆσιν τῶν Παρισίων (1878) ἐκρίθη ἀναγκαῖον, ἵνα ἕκαστον κράτος ἐγείρῃ τὴν πρόσοψιν τοῦ Τμήματος αὐτοῦ κατὰ τύπον, ἀντιπροσωπεύοντα τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀρχιτεκτονικὴν. Τοῦτο ἦτο μέγιστον ἀληθῶς καὶ σπουδαιότατον δι' ἡμᾶς πλεονέκτημα, διότι, κατέχοντες

τέλειον και παρ' ὄλου τοῦ κόσμου θαυμαζόμενον τύπον ἀρχιτεκτονικῆς, μόνον διὰ τῆς κατασκευῆς τῆς προσόψεως τοῦ Τμήματος ἡμῶν, κατὰ μίμησιν τῶν τῆς ἀρχαιότητος μνημείων, ἠδυνάμεθα νὰ καλῶμεν, ἂν ὄχι πρὸς θαυμασμόν, τοῦλάχιστον πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, τὰ διερχόμενα πλήθη. Ἀτυχῶς ἔμως δὲν ἐγένετο οὕτως, ἡ δὲ ἀποτυχία ἤρξατο ἀκριβῶς ἀπ' ἐκεῖ, ὅπου ἔπρεπε νὰ τεθῆ τῆς ἐπιτυχίας ἡ βάσις.

Μὴ ὄντες ἀρμόδιοι νὰ ἐπιφέρωμεν ἰδίας ἐπὶ τοῦ καθαρῶς καλλιτεχνικοῦ τούτου ζητήματος κρίσεις, νομίζομεν πρόσφορον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὰς κρίσεις καλοῦ τῆς Ἑλλάδος φίλου, τοῦ κ. Glyco, ἐρανισθέντες αὐτὰς ἐκ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος Album τῆς ἐν λόγῳ ἐκθέσεως. Ἴδου τί περὶ τούτου γράφει ὁ διάσημος οὗτος καθηγητῆς καὶ συγγραφεύς :

« Τὸ νὰ κάμωμεν λόγον περὶ Ἑλλάδος εἶναι ταῦτόν, ὡς νὰ ἐνθουρίσωμεν εἰς πάντα ὅ,τι ἀληθῶς ὑπῆρξε, περὶ ἀρχιτεκτονικῆς προκειμένου, εὐγενές, ὠραῖον καὶ μέγα ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τούτοις εἶναι ἀπίστευτον, ὅτι αὕτη κατήνησε νὰ ἐκθέσῃ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Ὀδοῦ τῶν Ἑθνῶν μικρὸν τινα καὶ πτωχικὸν οἰκίσκον, τὸν ὅποιον δὲν ἤθελεν ἀνεχθῆ οὐδὲ εἰς παντοπώλης. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶχε νὰ πράξῃ τι κάλλιον τούτου. Ἐὰν ἡμεθα εἰς τὴν θέσιν τῆς, ἠθέλομεν μεταφέρει ὅλως αἱματοβαφές καὶ ἠκρωτηριασμένον ἐν τῶν συντριμμάτων τῶν Προπυλαίων ἢ τοῦ Παρθενῶνος, καὶ ἠθέλομεν εἶπει : Λαοί, οἵτινες διαβαίνετε, ἴδετε, πῶς μὲ κατήνησαν οἱ φίλοι μοι. Οἱ ἐχθροί μοι δὲν ἤθελον φανῆ μᾶλλον σκληροί ! Ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τοῦ ἀθανάτου Παρθενῶνός μου, ἡ ἔξοχος τοῦ Φειδίου σμίλη ἐλάξευσε τὸ μάρμαρον, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν μεταγενεστέρων. Ἀλλὰ σήμερον τὰ διαζώματα, ἅτινα τὸν ἐστόλιζον, ἔπεσαν καὶ ἀπεσπάρσθησαν ὑπὸ τῆς χειρὸς ἐμπόρου τινός, ὅστις ἀντὶ τέχνης κατεῖχε χρυσίον. Οἱ κτίσται τοῦ λόρδου Ἑλγίνου, ὡς πτηνὰ μελανὰ ἐπέπεσαν

κατ' ἐμοῦ, μ' ἐσημείωσαν, μὲ ἠρίθμησαν, μ' ἔθεσαν εἰς κίβωτια καὶ μὲ μετήνεγκον εἰς πόλιν τινα καλουμένην Λονδίνον, τῆς ὁποίας ὁ οὐρανὸς συνίσταται ἐκ καπνοῦ γαιανθράκων. Ἀντὶ τούτου ὁμῶς βλέπομεν μικρὸν τινα οἰκίσκον ἀνευ ρυθμοῦ, πρὸ τοῦ ὁποίου ἀναπαύεται ἐπὶ βάθρου κρανοφόρος καὶ τεθλιμμένη ἡ κεφαλὴ τῆς Ἀθηνᾶς. Μὴ δυναθέντες νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ γεγονός, διενσήθημεν νὰ ἀποταθῶμεν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιτροπὴν, καὶ ζητήσωμεν ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίας ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου οἰκοδομήματος. Ἴδου δὲ ἡ πιστὴ περίληψις τῆς μετ' αὐτῆς συνομιλίας μας : Ἡ Ἑλλάς, στερουμένη ἰδίου σχεδίου διὰ τὴν πρόσοψιν τοῦ Τμήματος αὐτῆς, ἀπετάθη πρὸς Παρισινὸν τινα ἀρχιτέκτονα καὶ εἶπεν αὐτῷ : Κατασκεύασόν μοί τι Ἑλληνικόν. Ὁ δ' ἀρχιτέκτων συνηρμολόγησε φανταστικὸν τινα οἰκίσκον, εἰς ὃν λίαν περιποιητικαί τινες ἐφημερίδες δὲν ἐδυσκολεύθησαν ν' ἀναγνωρίσωσι τὸν οἶκον τοῦ Περικλέους. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιτροπὴ ἐν τούτοις ἰσχυρίζεται, ὅτι τοῦτο εἶναι πρότυπον ἐξοχικῆς οἰκίας, ἐφαρμοσθὲν ἐσχάτως παρὰ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης τῆς Γενεύης. Ὡστε ὡς βλέπετε μεγάλη ὑπάρχει ἡ μεταξὺ τῆς προσόψεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Τμήματος καὶ τῆς οἰκίας τοῦ Περικλέους διαφορά.»

Τὰς κρίσεις τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ ἐπικυροῖ καθ' ὄλοκληρίαν καὶ ἡ σπουδαιότατη Παρισινὴ ἐφημερὶς «Χρόνος», γράφουσα μεταξὺ ἄλλων τὰ ἐξῆς ἐν τῷ φύλλῳ αὐτῆς τῆς 20 Ἰουνίου 1878 : «La Grèce, qui jadis a donné au monde tant de modèles exquis d'architecture et de sculpture, n'a su nous donner cette fois qu'un édifice sans grâce et sans proportion, une petite loge en encorbellement portée par d'énormes modillons romains, et sous le nom de polychromie, un bariolage de tons crus et indigestes »

Μεταβαίνομεν δ' εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀποτελεσασῶν τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα συναγωγῶν ἢ μᾶλλον τῶν ἐκθεμάτων ἑνὸς ἐκάστου ἰδία. Ἡ αἶθουσα τῆς καλλιτεχνίας ἦτο και-

νή μὲ ἐκείνην τῆς Πορτογαλλίας, εἰ καὶ μὴ ἐχούσης πλέον τῶν τριῶν προτομῶν καὶ τινῶν εἰκόνων νὰ ἐπιδείξῃ. Ἐκ τοῦ διαμερισμοῦ δὲ τούτου οὐ μόνον κακῶς καὶ μετὰ στενοχωρίας ἐξετέθησαν τὰ ἡμέτερα καλλιτεχνήματα, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ διετέλουν ἐν ἀμφιβολίᾳ, ἂν ἐπισκέπτωνται τὸ Ἑλληνικὸν ἢ τὸ Πορτογαλικὸν Τμήμα, ἐνιοὶ δὲ καὶ διέμειναν ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ ταύτῃ, ὡς ἄλλοι πάλιν ἐν τῇ ἀπάτῃ, ὅτι τὸ ὅλον ἀνήκεν εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ ἀποσταλέντα εἰς τὴν Ἐκθεσιν καλλιτεχνήματα, συνιστάμενα ἐκ δέκα περίπου ἀγαλμάτων, τῶν κ. κ. Δρόση, Βρούτου, Φιλιππότου καὶ Χαλεπᾶ, καὶ τινῶν εἰκόνων τῶν κ. κ. Γκίζη, Λύτρα, Ἀλταμούρα, Ρίζου, Ξυδιᾶ, Καλούδη, Ράλλη καὶ Οἰκονόμου δὲν ἦσαν ἀρκετά, ἵνα καταλάβωσι καὶ περικοσμήσωσι πάντα ἐκείνον τὸν χώρον. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἀκριβῶς κεῖται τὸ μέγα ἡμῶν σφάλμα καὶ ἡ αἰτία τῆς τοῦ ἡμετέρου Τμήματος ἀποτυχίας. Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἐστερεῖτο ἄλλων τοιούτων καλλιτεχνημάτων, ἔπρεπε βεβαίως νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν γυμνότητά της καὶ νὰ δεχθῇ ἀγογγύστως τὸ ἐκ ταύτης προστριβὲν αὐτῇ ὄνειδος. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἢ μᾶλλον εὐτυχῶς διὰ τὴν πατρίδα ἡμῶν οὐχ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, διότι, ὡς καλῶς ἐνθυμούμεθα, ἐν τῇ τελευταίᾳ Ἐκθέσει τῶν Ὀλυμπίων πολὺ πλειότερα καὶ ὠραιότερα ἐξετέθησαν ἔργα.

Τὸ σφάλμα λοιπὸν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, οἵτινες δὲν ἐνοήσαμεν ἢ ἡμελήσαμεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς Παρισίους πάντα τὰ καλλιτεχνήματα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, καὶ ἐπιδείξωμεν εἰς τοὺς ἐκεῖ συναθροισθέντας λαοὺς τὴν ἐπίδοσιν καὶ τὴν πρόοδον αὐτῆς εἰς τὰς τέχνας, ὧν αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ γενέτειρα. Ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ καὶ ἐν ἄλλοις δημοσίοις καὶ ἰδιωτικοῖς καταστάσεσιν, ὑπάρχει πληθὺς εἰκόνων καλῆς τέχνης, γραφειῶν ὑπὸ Ἑλλήνων ζωγράφων· ἂν δ' ἐλαμβάνετο φροντίς ν' ἀποσταλῶσιν αὐταὶ εἰς Παρισίους μετὰ τῶν τῆδε κάκεισε διεσπαρ-

μένων νεωτέρων ἀγαλμάτων, ἢ αἶθουσα τῆς καλλιτεχνίας τοῦ ἡμετέρου Τμήματος δὲν ἤθελε βεβαίως διανεμηθῆ μετὰ τῆς Πορτογαλλίας, ἤθελε δὲ ἀναμφιβόλως ἀναδείξει τὸ ἡμέτερον ἔθνος πρῶτον μετὰ τῶν δευτερευόντων κρατῶν. Καὶ μή τοι οἱ Ἄγγλοι, οἱ Γάλλοι, οἱ Γερμανοὶ καὶ ἄλλοι δὲν ἔπραξαν τὸ αὐτό; Ἀναμφισβήτητον εἶναι, ὅτι πάντα τὰ τῶν μεγάλων ἐθνῶν ἐκθέματα δὲν ἦσαν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Πολλὰ οἰκογένεια ἐξέθησαν τὰς παναρχαίας αὐτῶν πινακοθήκας, τὸ μὲν ἵνα ἐπιδείξωσιν ὁποῖον κατέχουσι καλλιτεχνικὸν πλοῦτον, τὸ δ' ὅπως συντελέσωσιν εἰς τὸν στολισμὸν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ Τμήματος αὐτῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ αὐτοὶ τῆς Γαλλίας οἱ θησαυροὶ χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐξετέθησαν, ὡς καὶ οἱ τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας καὶ ἄλλων.

Ἡ ἀφθονία ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἐκθεμάτων δὲν συντελεῖ μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καθίσταται τὸ οἰκεῖον Τμήμα μᾶλλον ἐκτεταμένον, ὅπερ ἐπίσης ἄλλως τε εἶναι οὐσιῶδες, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νὰ δεικνύῃ, ὅτι οὐχὶ εἷς ἢ δύο ἢ πέντε, ἀλλὰ πολλοὶ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τούτου ἀσχολούμενοι. Ἰδιαιτέρας δὲ σημασίας καθίσταται τοῦτο διὰ τὰ καλλιτεχνικὰ ἐκθέματα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ ἐν ἑκάστῳ τόπῳ μετρεῖται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς καλλιέργειας τῶν ὠραίων τεχνῶν.

Ὁ εἰσερχόμενος ἐκ τῆς θύρας τῆς προσόψεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα ἀπὴντα κυκλοτερῆ πίνακα, περίξ τοῦ ὁποῖου εἶχον τοποθετηθῆ αἱ φωτογραφίαι τῶν πρὸ μικροῦ ἀνευρεθεισῶν ἐν Μυκῆναις ἀρχαιοτήτων, εἰς ὧν οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔδιδον προσοχὴν οἱ διαβάται. Διατί, εἶναι εὐνόητον. Τῶν ἐξόχων τούτων τοῦ ἀρχαιοτάτου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μνημείων μόνη ἢ θεὰ ἡδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸ σέβας, ὧν εἶναι ἄξια, ἔπρεπε δὲ νὰ τ' ἀποστείλωμεν αὐτούσια εἰς τὴν Ἐκθεσιν, ἐὰν ἠθέλομεν νὰ σύρωμεν ὡς διὰ μαγείας πρὸς τὸ ἡμέτερον Τμήμα τὰ πλήθη καὶ νὰ ἀναζωπυρήσωμεν τὸν πρὸ πολλοῦ

αβεσθέντα φιλελληνισμόν. Δέν παραβλέπομεν τὸ ὅτι διὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν ἠθέλομεν ἐκτεθῆ εἰς κινδύνους, ἀλλ' οἱ κίνδυνοι οὗτοι δέν θὰ ἦσαν ἀνώτεροι ἐκείνων, οὐς διέτρεξαν οἱ Θησαυροὶ τῆς Ἀγγλίας, τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας καὶ ἄλλων. Ἄλλως οἱ τῶν Μυκηνῶν Θησαυροὶ συνίστανται ἐκ πολλῶν ὁμοίων εἰδῶν, ἡ δὲ βλάβη, ἀν τοιαύτη ἐπήρχετο, ὅπερ σχεδὸν ἀδύνατον, δέν ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἢ ὑπέστη ἤδη τὸ ἔθνος, ὁκνήσαν ν' ἀποστείλῃ τὰ μνημεῖα ταῦτα εἰς Παρισίους.

Ἡ πλουσιωτέρα καθ' ἡμᾶς καὶ μᾶλλον ἐπιδεικτικὴ συναγωγὴ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἡ τῶν φυσικῶν προϊόντων καὶ ἐν γένει τῶν τροφίμων. Δυστυχῶς ὅμως αὕτη ὑπῆρξε διὰ λόγους, οὐς ἀδυνατεῖ τις νὰ ἐξηγήσῃ, ἡ μᾶλλον ἀτελεῆς καὶ πενιχρά. Ἡ Ἑλλάς παράγει πολλὰ καὶ ποικίλλα προϊόντα, ἀν δὲ ἐλαμβάνετο φροντὶς ν' ἀποσταλῶσιν εἰς τὴν Ἐκθεσιν ἐξ ὅλων τῶν προϊόντων αὐτῆς ἀνάλογα δείγματα, ἡ ἡμετέρα συναγωγὴ, ἐσμέν βέβαιοι, ὅτι οὐδαμῶς ἠθελεν εἶναι, οὔτε ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν, οὔτε ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν ποιότητα τῶν προϊόντων κατωτέρα τῆς τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

Ἡ Κορινθιακὴ σταφίς ἀποτελεῖ τὸ μεγαλείτερον καὶ πλουσιώτερον προϊόν τῆς Ἑλλάδος. Εἰσκομίζονται δι' αὐτοῦ 45 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν κατ' ἔτος εἰς τὸν τόπον, ὑπάρχει δ' ἐλπίς, ἀν κατορθωθῆ νὰ ἐπεκταθῆ ἡ κατανάλωσις αὐτοῦ εἰς Γερμανίαν, Γαλλίαν, Ρωσσίαν καὶ Ἀμερικὴν, νὰ διπλασιασθῆ τὸ ποσὸν τοῦτο. Ἐν τούτοις ὅμως ἀμφιβάλλομεν, ἀν τὸ δέκατον τῶν ἐπισκεφθέντων τὸ ἡμέτερον τμήμα ξένων ἐνόησαν, ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ Κορινθιακὴ σταφίς ἐκτεθειμένη καὶ ἀν τις ἐξ αὐτῶν ἐδοκίμασε τὴν γεῦσιν αὐτῆς. Δύο τρία μόνον ὑάλινα ἀγγεῖα περιεῖχον τὸ πολύτιμον τοῦτο Ἑλληνικὸν προϊόν, καὶ ταῦτα δὲ διὰ νὰ εὕρη τις, ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ. Οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Τμήματι ὁ ἐντεταλμένος νὰ καθιστᾶ γνωστὰ τὰ Ἑλληνικὰ προϊόντα εἰς τοὺς ξένους, ἐν ᾧ, πρὸ

πάντων διὰ τὴν σταφίδα, τόσῃν ἔχομεν ἀνάγκην νέων καταναλωτῶν οὐδὲ ἐσκέφθη τις ὅτι, ὡς ἔπραξε καὶ αὐτὴ ἡ ἄσημος καὶ μικρὰ Γουαδεμάλα, ἠτις συστήσασα ἐπίτηδες περίπτερον, διένεμε καθ' ὥρας ὠρισμένας δωρεὰν κύπελλα καφφέ, ἔπρεπε νὰ μεταφερθῆ μεγάλη ποσότης ἐκ τοῦ προϊόντος ἡμῶν τούτου καὶ νὰ δωρῆται ἐντὸς ἐπίτηδες ἠτοιμασμένων χαρτίνων δοχείων εἰς τοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Τμήματος ἐπισκέπτας, οἵτινες ἐπὶ τέλους μετ' εὐχαριστήσεως καὶ θὰ ἠγόραζον ἴσως ἐκ τῶν δοχείων ἐκείνων, ἐὰν ἐπωλοῦντο, ὅπως ἐκ περιεργείας δοκιμάσωσι τὰς Ἑλληνικὰς ὀπώρας.

Τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν καὶ περὶ τῶν οἴνων, τῶν ὁποίων δυστυχῶς δέν ἐξετιμήσαμεν τὴν ἀληθῆ ἀξίαν, οὐδὲ ἐσκέφθημεν νὰ λάβωμεν μέτρον τι, ὅπως καταστήσωμεν αὐτοὺς γνωστοὺς ἔξω τῶν Ἑλληνικῶν ὁρίων, καὶ ἀσφαλίσωμεν τὴν τακτικὴν αὐτῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κατανάλωσιν, ἀν καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀγνοῆ, ὅτι τούτου ἐπιτυχῆ νομένου, ἀνοίγεται πηγὴ ἀνεξάντλητος πλούτου εἰς τὴν χώραν ἡμῶν. Ὀλίγιστοι ἦσαν οἱ ἐκτεθέντες οἴνοι καὶ εἰς ἐλαχίστας ποσότητας, ἐν ᾧ ὁ οἰνολογικὸς τῆς Ἑλλάδος πλοῦτος εἶναι ἄπειρος. Πλὴν τῶν οἴνων τοῦ Σόλωνος, τοῦ Πετσάλῃ, τῆς Κηφισίας, τοῦ Τρίπου, τῶν Πατρῶν, ἔχομεν τοὺς οἴνους τῆς Θήρας, Πάρου, Τήνου, Μηκῶνου, Ἄνδρου, Σκοπέλου, Κύμης, Νεμέας καὶ τόσων ἄλλων μερῶν, ἐξ ὧν πάντων ἔπρεπε ν' ἀποστείλωμεν μεγάλας ποσότητας εἰς τὴν Ἐκθεσιν, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ρητινίτου ἐξαιρουμένου, καὶ νὰ σχηματίσωμεν τρόπαια μέγιστα ἐκ φιαλῶν, ἀτινα δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἠθελον κινήσει τὸ διαφέρον καὶ ἐπισύρει τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν ξένων. Περιπλέον δ' ἔπρεπε νὰ συστηθῆ γευστικὸν περίπτερον (Pavillon de dégustation) ἐν ᾧ νὰ προσφέρωνται οἱ οἴνοί μας, ὅπως οἵ τε ἐρασταὶ τῶν ξένων οἴνων, καθὼς καὶ οἱ ἔμποροι καὶ οἱ καταναλωταὶ ἐν γένει εὐρίσκωσιν εὐκαιρίας νὰ δοκιμάσωσιν αὐτούς, διότι ἐκ μόνῃς τῆς Θεας

οὐδεμίαν δύναται τις βεβαίως νὰ συλλάβῃ περὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν ιδέαν. Δυστυχῶς ὁμως, ὡς εἴπομεν, οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ ἐπωφεληθῇ μιᾶς τοιαύτης παγκοσμίου συρροῆς ἀνθρώπων, ὅπως καταστήσῃ γνωστὸν τὸν ἀπειρον οἰνολογικὸν τῆς Ἑλλάδος πλοῦτον, ὡς δὲν ἠμέλησαν νὰ πράξωσιν ἄλλα Κράτη, ὀλιγώτερον τοῦ ἡμετέρου ἐπιδεικτικὰ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, οὐδ' ἔχοντα τὴν μεγάλην ποικιλίαν οἴνων.

Ἐν ἐκ τῶν καλλιτέρων ἐλληνικῶν προϊόντων εἶναι ἀναντιρρήτως καὶ τὸ μέλι, ἐξ οὗ αἱ πλεῖστα τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίαι παράγουσι, κυρίως δ' ἡ Καρυστία καὶ ἡ Ἀττική, ὧν τὸ μέλι κατέστη περίφημον διὰ τὸ λεπτότατον ἄρωμά του. Ἐν τούτοις ἀντὶ ὅσον οἶόν τε ἐπιδεικτικῶς καὶ ἐντὸς μεγάλων δοχείων νὰ ἐκτεθῶσι πάντα αὐτοῦ τὰ εἶδη, δὲν ὑπῆρχον ἐν τῇ Ἐκθέσει ἢ δύο μόνον μικρότατα δοχεῖα, ἀγορασθέντα παρὰ τινος παντοπώλου ἐν Πειραιεῖ.

Πάνυ πενιχρῶς ὡσαύτως καὶ ἀκαταλλήλως ἐξετέθησαν οἱ δημητριακοὶ καρποί. Ἡ Ἑλλὰς ὑστερεῖ βεβαίως ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τοῦ πολυτίμου τούτου προϊόντος, πλὴν ἂν πάντα τὰ εἶδη, οὐ μόνον τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ὁσπρίων πάντων τῶν παραγομένων ἐν Ἑλλάδι, ἐξετίθεντο φιλοκάλως καὶ εἰς ἀναλόγους ποσότητας, τὸ ἡμέτερον Τμήμα δὲν ἤθελεν, ἐσμέν βέβαιοι, ὑστερήσει καὶ ὡς πρὸς τὸν κλάδον τοῦτον, ὡς δὲν ὑστέρησαν ἄλλα Κράτη, εὐρισκόμενα εἰς ὑποδεεστέραν ἡμῶν ὡς πρὸς τοῦτο μοίραν.

Αἱ ἐλαῖαι καὶ τὰ ἔλαια, δύο ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ὡσαύτως προϊόντων ἡμῶν δὲν ὑπῆρξαν εὐτυχέστερα. Ὀλίγαι τινὲς καὶ ἀνόμοιαι φιάλαι ἐδείκνυσον τὸ προϊόν, ἐξ οὗ ἅπασα ἡ Ἑλλὰς παράγει ἐν ἀφθονίᾳ, ἐντὸς δὲ μικροῦ δοχείου ὑπῆρχον ἐρριμμένα ὀλίγαι ἐλαῖαι, καὶ αὗται σεσηπυῖαι, ἐν ᾧ τόσον ὡραίας ἐξ αὐτῶν παράγουσιν αἱ Καλάμαι, ἡ Ἀμφισσα καὶ ἄλλα μέρη.

Τὰ ξηρὰ σῦκα καὶ ἡ σουλτανίνα σταφίς, εἰς ὧν τὴν

καλλιέργειαν πολλαὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίαι εἰσὶν ἀπὸ πολλοῦ ἀφωσιωμένοι, δὲν ἐφάνησαν ἐν τῇ Ἐκθέσει. Δὲν ὑπῆρχεν ἄρᾳ γε ἀνάγκη νὰ γνωσθῶσιν εἰς τὸν ἔξω κόσμον τὰ προϊόντα ἡμῶν ταῦτα, ἢ εἶχομεν τόσον μεγάλην ἐκ τῶν ἄλλων ἀφθονίαν, ὥστε ἐκρίθησαν ταῦτα περιττά;

Ταῦτὰ ἀναγκαζόμεθα νὰ παρατηρήσωμεν καὶ περὶ τοῦ βουτύρου καὶ τυροῦ, ἐξ ὧν πολλὰ εἶδη ἠδύναντο ν' αὐξήσωσι τὴν ποικιλίαν τῶν ἐλληνικῶν ἐκθεμάτων, ὡς καὶ τοῦ κηροῦ, ἐξ οὗ ἄλλα κράτη, ὧν τὸ κλῆμα δὲν εὐνοεῖ τὴν καλλιέργειαν τῶν μελισσίων, ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ ἐκθέσωσι πυραμίδας ὀλοκλήρους.

Ὡσαύτως δὲν ἐξετέθησαν παντελῶς τὰ διάφορα γουναρικά, ἅτινα γνωστὸν εἶναι, ὅτι κατέχουσι σπουδαίαν θέσιν εἰς τὴν κίνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου καὶ ὧν ἢ εἰς τὰ ξένα κράτη εἰσαγωγὴ δέον ν' ἀποτελῇ ἐν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἡμῶν μελημάτων.

Τὰ μεταλλικὰ μας ὕδατα ἐξετέθησαν λίαν πενιχρῶς καὶ ὡσεὶ οὐδεμίαν εἶχον ἀξίαν, ὁ δὲ μόλυβδος τοῦ Λαυρίου, ὅστις ἔπρεπε νὰ καταλάβῃ μέγα μέρος τῆς αἰθούσης, σχηματίζων ὑψηλὴν καὶ μεγάλην πυραμίδα, μόλις ἐφαίνετο ἐν αὐτῇ, μὴ ἐκτεθέντων ἢ 4 μόνον τεμαχίων.

Ἐκ τῶν σπόγγων, ὧν ἡ ἀλιεῖα, εἰσάγουσα περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν κατ' ἔτος εἰς τὸ κράτος, ἀποτελεῖ δὲ ἓνα ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων κλάδων τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, μόλις ἐξετέθησαν περὶ τοὺς 20 καὶ οὗτοι, ὄντες ἐκ τῶν κοινοτέρων, ἐρρίφθησαν εἰς μέρος τι ἀπροσέκτως, ἐν ᾧ ἔπρεπεν ὑελαστάσια ὀλοκλήρα νὰ πληρωθῶσιν ἐξ αὐτῶν, νὰ ἐκτεθῶσι φιλοκάλως καὶ εἰς μέγα ποσὸν πᾶσαι αἱ ποιότητες αὐτῶν καὶ πάντα τὰ εἶδη.

Καὶ τῶν μαρμάρων αὐτῶν, ἐξ ὧν τόσον εὐκόλον ἦτο νὰ προμηθευθῶσι πάντα τὰ εἶδη εἰς μέγα ποσόν, ἢ ἐκθεσις δὲν ἦτον ἐπαρκῆς. Ἡ ἐκτεθεῖσα συλλογὴ ἦτο μὲν ἐξαίρετος, ἀλλ' οὐχὶ ἀρκετὴ, ἵνα δώσῃ τελείαν περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀφθονίας τῆς πολυτίμου ταύτης ὕλης ιδέαν. Οἱ Ἴταλοί,

προνοητικώτεροι ἡμῶν, μετέφερον μεγάλους ὄγκους ὠραίων λευκῶν καὶ ποικίλων χρωμάτων μαρμάρων, ἀφίνοντες οὕτω τὰς καλλιτέρας ἐντυπώσεις εἰς τοὺς θεατάς. Εὐνόητον ἐν τούτοις εἶναι τὸ ὅποῖον εἶχομεν συμφέρον νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς τοὺς ξένους τὸν φυσικὸν ἡμῶν τοῦτον πλοῦτον, ἐξ οὗ οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ἡδυνήθημεν νὰ καρπωθῶμεν ὠφέλειαν. Αἱ δαπάναι τῆς ἐξορύξεως καὶ μεταφορᾶς θὰ ἐκαλύπτοντο βεβαίως πωλουμένων τῶν μαρμάρων εἰς τοὺς ἐν Παρισίοις ἀγαλματοποιούς, οἵτινες λαμβάνοντες τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσωσι τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ πλεονεκτήματα αὐτῶν, πιθανώτατον εἶναι εἶναι ὅτι θὰ ἐξηκολούθουν καὶ εἰς τὸ μέλλον προμηθευόμενοι ἐξ αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις κατασκευάζονται κομφαὶ καὶ στερεώταται ἄμαξαι κατ'οὐδὲν κατώτεραι τῶν καλλιτέρων εὐρωπαϊκῶν. Ἐν τούτοις ὁ σπουδαῖος οὗτος βιομηχανικὸς κλάδος δὲν παρεστάθη εἰς τὴν Ἐκθέσιν, ἐν ᾗ ἄλλα Κράτη καὶ φορηγὰ ἀκόμη ἄμαξια (κάρρα) δὲν ἡμέλησαν νὰ ἐκθέσωσιν.

Ἐν Ἀθήναις, ἐν Πειραιεῖ, ἐν Ναυπλίῳ, κατασκευάζονται στερεὰ καὶ κάλλιστα παντὸς εἴδους ὁδοιπορικὰ κιβώτια, ἅτινα ἔπρεπε διακεκριμένην νὰ καταλάβωσι θέσιν ἐν τῷ Τμήματι ἡμῶν. Ἐν τούτοις οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐκρίθη ἀναγκαῖον ἢ ἀρμόζον νὰ σταλῆ, οὕτω δὲ καὶ ἡ βιομηχανία αὕτη, ἣτις τόσας ἀπασχολεῖ ἐν Ἑλλάδι χεῖρας διετέλεσεν ἄγνωστος τοῖς τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα ἐπισκεφθεῖσιν. Ἀλλὰ μήπως τοῦλάχιστον ἐξετέθησάν τινα τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ κατασκευαζομένων κομφοτάτων καὶ ὠραίων παντὸς εἴδους ἐπίπλων, ἅτινα ἀναντιρρήτως ἤθελον τιμήσει τὴν νεαρὰν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, μήπως ἐξετέθησάν τινες σιδηραῖ κλίνας, αἵτινες, ἂν δὲν εἶναι κομφοτέραι, εἶναι ὅμως ἀδιαφειλονικῆτως στερεώτεραι τῶν ὁμοίου εἴδους εὐρωπαϊκῶν;

Εἰς πολλὰς τῆς Ἑλλάδος πόλεις, πρὸ πάντων δ' ἐν Ἀθήναις ἀκμάζει ἡ ὑποδηματοποιία, γνωστὸν δ' εἶναι ὅτι

τὰ Ἀθηναῖκά ὑποδήματα ἀμιλλῶνται ὡς πρὸς τὴν κομψότητα πρὸς ἐκεῖνα τῶν Παρισίων. Ἐκ τοῦ κλάδου τούτου τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας ἐλάχιστα δείγματα ἐξετέθησαν (8-10 ζεύγη) καὶ ταῦτα δὲ ἀναμεμιγμένα μετ' ἄλλων ἐκθεμάτων, μόλις ἦσαν ὁρατά, ἐν ᾗ εἰς τὰ ξένα Τμήματα ὑπῆρχε πληθὺς ὑποδημάτων παντὸς εἴδους ἐκτεθειμένων ἐντὸς κομψῶν καὶ μεγάλων ὑελοστασιῶν. Ἀλλὰ μήπως δὲν ἤξιζε τοῦ κόπου νὰ ἐκτεθῶσι καὶ τινα τσαρούχια ὡς καὶ ἄλλα εἶδη ἐγχωρίων ὑποδημάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἅτινα καὶ ἐν Ἀθήναις ἀκόμη, ὡς γνωστὸν, κινουσι τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ξένων διὰ τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ τὴν ἀφελῆ αὐτῶν κομψότητα;

Ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ κατασκευάζονται καλλίστης ποιότητος φέσια καθὼς καὶ καλλιτεχνικώταται καὶ ποικίλαι ἐθνικαὶ στολαὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἐκ τῶν πρώτων δὲν ἐθεάθησαν ποσῶς ἐν τῇ Ἐκθέσει, ἐκ δὲ τῶν δευτέρων ἐξετέθησάν τινες ἐπὶ ἀνδρεικέλων κινούντων τὴν ἀηδίαν καὶ ἀποστοφὴν τῶν θεατῶν διὰ τὸ μικρὸν αὐτῶν ἀνάστημα καὶ τὴν ἐν γένει δυσμορφίαν. Ἐν τούτοις διακεκριμένην ἡδύναντο νὰ κατέχωσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Τμήματι θέσιν τὰ ἐνδύματα ταῦτα μετὰ τῶν Ἀθηναϊκῶν Εὐρωπαϊκῆς κατασκευῆς, ἅτινα ἀμιλλῶνται κατὰ τὴν κομψότητα καὶ χάριν πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκά, (ἐὰν τοιαῦτα ὑπῆρχον ἐν τῇ Ἐκθέσει καὶ ἐτοποθετοῦντο καταλλήλως) καὶ τῶν στολῶν τῶν διαφόρων σωμάτων τοῦ στρατοῦ μετὰ τοῦ ὀπλισμοῦ αὐτῶν, ἐὰν ἐξετίθεντο ἐπὶ ἀνδρεικέλων παρισίωντων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, πιστῶς τὴν ὄψιν καὶ τὸ ἀνάστημα τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα δεόν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ περὶ τῶν πύλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐξ ὧν κομφοτάτοι καὶ κατ'οὐδὲν τῶν Εὐρωπαϊκῶν κατώτεροι κατασκευάζονται ἐν Ἀθήναις.

Ἡ κατασκευὴ τῶν κομφέτων καὶ ἄλλων ζαχαρωτῶν ἔλαβε μεγάλην ἐπ' ἐσχάτων ἐπίδοσιν ἐν Ἀθήναις. Ἐὰν δὲ παρὰ πάντων τῶν κατασκευαστῶν ἐπέμποντο τοιαῦτα καὶ

ἐξετίθεντο φιλοκάλως ἐντὸς καταλλήλων ὑελίνων δοχείων, τὸ ἡμέτερον Τμήμα ἤθελε παρουσιάσει ἀρκετὰ εὐχάριστον ὄψιν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βιομηχανίας. Ἐν τούτοις μόνος ὁ κ. Παυλίδης ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ ἐκθέσῃ πάντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευαζόμενα εἶδη ζαχαρωτῶν, ἀλλ' εἰς ἐλαχίστας ποσότητας.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ, γνωστὸν εἶναι, ὅτι κατασκευάζονται ἐξαιρετὰ ροσόλια καταλαμβάντα διακεκριμένην θέσιν ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν Ὀλυμπίων ἐκθέσει. Τὸ καλὸν τοῦτο προϊόν τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας δὲν ἐφάνη ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων.

Οἱ ἀτμοκίνητοι μύλοι, ἐξ ὧν περὶ τοὺς 20 ὑπάρχουσιν ἤδη ἐν Ἑλλάδι, εἶναι ὁ μᾶλλον παρ' ἡμῖν προαχθεὶς κλάδος τῆς βιομηχανίας. Ἐν τούτοις οἱ ἐπισκεφθέντες τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα δὲν ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ γνωρίσωσιν ἀν εἰσῆχθη ἡ κοινοτάτη καὶ τῆς πρώτης ἀνάγκης βιομηχανία αὕτη ἐν Ἑλλάδι, διότι ἐξ οὐδενὸς ἀτμομύλου σερμιδαλῆς καὶ ἄλευρον ἐστάλη εἰς τὴν Ἐκθέσιν.

Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ διὰ τὰ ζυμαρικὰ ἐν γένει, εἰς ὧν τὴν κατασκευὴν ἀσχολοῦνται πλεῖστα ὅσα ἐργοστάσια ἐν Ἀθήναις, ἐν Πειραιεῖ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις. Ἐξ ὅλων τῶν κατασκευαζομένων εἰδῶν, τινὰ τῶν ὁποίων ἀμιλλῶνται πρὸς τὰ Ἰταλικά κατὰ τὴν ποιότητα, ἐξετέθησαν μόνον ὀλίγιστα μακαρόνια, καὶ ταῦτα δὲ συντετριμμένα καὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ κονιορτοῦ, ἐκίνουν μᾶλλον τὴν ἀηδίαν ἢ τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν.

Δὲν ἐθεάθησαν ὡσαύτως ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τὰ κάλλιστα προϊόντα τοῦ Ἑλουργείου Μελετοπούλου, ἅτινα ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Βιέννης κατέλαβον θέσιν ἀρκετὰ τιμητικὴν διὰ τὴν μικρὰν Ἑλλάδα.

Μετὰ τὰ νήματα, ἅτινα ἀρκοῦντως ἐστόλισαν τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα, ὡς ἐκτεθέντα παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν Νηματοουργείων εἰς ποσὰ ἀνάλογα, διακεκριμένην ὡσαύτως καὶ λίαν διὰ τὸν τόπον ἠδύναντο καὶ ἔπρεπε νὰ κατα-

λάβωσι θέσιν, τὰ πανία. Δὲν ὀμιλοῦμεν μόνον περὶ τῶν ἐξαιρετῶν προϊόντων τῶν ἐν Πειραιεῖ ἀτμοκινήτων ὑφαντηρίων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως δ' ἐν Ἀργεῖ, Τριπόλει, Πάτραις, Μεσολογγίῳ, Ζακύνθῳ καὶ Κεφαλληνίᾳ, κατασκευαζομένων τοιούτων ὠραιότατων λευκῶν καὶ χρωματιστῶν, ἐξ ὧν ἀποκλειστικῶς ἤδη ἡ ἐργατικὴ τάξις ἐνδύεται, καὶ εἰς ἀπομίμησιν τῶν ὁποίων ἤρχισε τῶρα ἀσχολομένη ἡ Ἀγγλικὴ βιομηχανία. Ἐν τούτοις ἐκ πάντων τούτων τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν καλλίστων καραβοπανίων μας μὴ ἐξαιρουμένων, ἅτινα ἐκτιθέμενα εἰς ἀναλόγους ποσότητας ἠδύναντο ν' ἀποτελέσωσιν ἴδιον καὶ πλουσιώτατον τμήμα, μόνον δύο κομμάτια ἐξετέθησαν ἐκ τοῦ ὑφαντηρίου Τσάτση, καὶ ταῦτα ρυπαρὰ καὶ κεκονιαμένα.

Ἐν Ζακύνθῳ, Κερκύρα, Πειραιεῖ καὶ εἰς ἄλλα τῆς Ἑλλάδος μέρη κατασκευάζονται σάπωνες εἰς μεγάλας ποσότητας, ἐξ οὔ οὐ σμικρὰν σπουδαιότητα ἀπέκτησεν ὁ κλάδος οὗτος τῆς παρ' ἡμῖν βιομηχανίας. Ἐν τούτοις καὶ τὰ τοῦ κλάδου τούτου προϊόντα οὐδαμῶς ἐθεάθησαν ἐν τῇ Ἐκθέσει.

Τὰ ἐν Σύρῳ βυρσοδεψεῖα ἀπὸ πολλοῦ κατέστησαν ἐν Εὐρώπῃ γνωστὰ διὰ τὴν ἐξαιρετὸν τῶν δερμάτων κατεργασίαν. Πλὴν τούτου ὑπάρχουσι καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος τοιαῦτα διεσπαρμένα, κατεργαζόμενα δὲ πρὸ πάντων δέρματα χρωματιστά. Ἐν τούτοις μόνον ἐκ τῶν πρώτων ἐξετέθησαν 5-6 κομμάτια καὶ ταῦτα δὲ—ἀγνωστον διατὶ—ἀνηρτήθησαν δίκην παραπετασμάτων εἰς τοὺς τοίχους, ὡς διὰ νὰ ἐμποδισθῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ γνωρίσωσιν αὐτὰ καὶ ἐκτιμήσωσι τὴν ποιότητά των.

Πάντες γινώσκουσιν, ὅτι ἡ βιομηχανία ἐκεῖ πρὸ πάντων ἐκραταιώθη καὶ ἤκμασεν, ὅπου καὶ ἡ κατεργασία τοῦ σιδήρου ἐποιήσατο τὰς μεγαλειτέρας προόδους. Τοῦτο δὴλον ἐγένετο καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων, ἐνθα ἐκεῖνα τῶν ἐθνῶν ἐπεδείξαντο μεγαλειτέρας ἐν γένει.

πρὸς τὴν βιομηχανίαν προόδους, ὅσων τὸ τῆς σιδηρουρ-
γικῆς τμημα ἀπεδείχθη τὸ πλουσιώτερον. Τὴν σημαντι-
κότητα δὲ τοῦ κλάδου τούτου οἱ διευθύνοντες τὰ τῆς
Ἐκθέσεως λαβόντες ὑπ' ὄψιν, οὐ μόνον ὤρισαν ἰδιαιτέραν
διὰ τὴν σιδηρουργικὴν βιομηχανίαν ἐκάστου ἔθνους θέσιν,
ἀλλὰ καὶ εὐρύτατα ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τῆς Ἐκθέσεως
ἐπὶ τούτῳ ἰδρύθησαν ἰδρύματα. Ἀνάλογος, ὡς ἐννοεῖται
χῶρος εἶχεν ὀρισθῆ διὰ τὴν Ἑλλάδα, κατόπιν ὅμως παρε-
χωρήθη εἰς τοὺς Βέλγους, διότι ἡ Ἑλλάς δυστυχῶς,
ἐκτὸς ἐνὸς μικροῦ ἀτμολέβητος, ἐκτεθέντος ὑπὸ τοῦ κ.
Γ. Βασιλειάδου καὶ μικρᾶς μηχανικῆς πλάνης κατασκευα-
σθείσης κατὰ τὸ 1873 ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις
Πολυτεχνείου, οὐδὲν ἄλλο ἠδυνήθη νὰ ἐκθέσῃ. Ἐν τού-
τοις εἰς πάντας εἶναι γνωστόν, ὅτι οὐ μόνον τέλεια σιδη-
ρουργικὰ ἐργαλεῖα κατασκευάζονται ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ
ὀλόκληροι ἀτμομηχαναὶ καὶ ἀτμολέβητες μεγάλοι, καὶ
συστήματα τέλεια ἀτμομύλων, καὶ ἐλαιοτριβεῖα καὶ ὑδραυ-
λικαὶ μηχαναὶ καὶ πιεστήρια παντὸς εἴδους κτλ., ὅσα ἤρ-
κουν δηλαδή, ἵνα πληρωθῇ ὀλόκληρος ὁ παραχωρηθεὶς
ἡμῖν χῶρος καὶ καταλάβῃ ἡ Ἑλλάς τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῇ
θέσιν εἰς τὸν σπουδαιότατον τοῦτον τῆς βιομηχανίας
κλάδον.

Ἦθελε βεβαίως ἐπιλείψει ἡμῖν ὁ χρόνος, εἰ ἐπειρώμεθα
νὰ μνημονεύσωμεν πασῶν τῶν ἐλλείψεων, ἃς ἀτυχῶς
ἐπαρουσίασε τὸ Ἑλληνικὸν Ἐπιθεώρημα τῆς τελευταίας (1878)
Ἐκθέσεως τῶν Παρισίων.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΡΕΤΣΙΝΑΣ.

ΜΟΝΑΧΙΚΑ ΤΑΓΜΑΤΑ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.

Ἀπὸ τῶν τελευταίων μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν
ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τῶν μὴ ἐγκριμένων ἢ μὴ ἀνεγνωρι-
σμένων ἐκκλησιαστικῶν συνεταιρισμῶν, ἀγόμεθα εἰς τὴν

μελέτην τοῦ ἐνδιαφερομένου κατ' αὐτοὺς πληθυσμοῦ ἐξ
ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἐπίσημοι τῆς Καταστατικῆς πλη-
ροφορίαι ἐν ἔτει 1878 ἀναβιβάζουσιν εἰς 158,040 πρό-
σωπα τοὺς ἀποτελοῦντας τοὺς ἐν Γαλλίᾳ ἐκκλησιαστικοὺς
παντὸς εἴδους συνεταιρισμοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων 30,287
εἶναι ἄνδρες καὶ 127,753 γυναῖκες.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄνδρας ὑπολογίζονται εἰς 416 οἱ
συνεταιρισμοὶ αὐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων 32 εἶναι ἐγκριμένοι
καὶ 384 μὴ ἐγκριμένοι. Παρατηρητέον ὅτι οἱ ἐγκρι-
μένοι συνεταιρισμοὶ περιλαμβάνουσι τοὺς πλειοτέρους
ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μοναχοὺς. Μεταξὺ τῶν ἐγκριμένων
τούτων συνεταιρισμῶν ὑπάρχει εἰς ἰδίῳ τῶν «Ἀδελφῶν
τῶν Χριστιανικῶν Σχολείων», ὁ ὁποῖος ἐδρεύων ἐν Παρι-
σίῳ περιλαμβάνει μόνος 9,818 πρόσωπα καὶ διατηρεῖ
1,449 σχολεῖα, χρονολογούμενος ἀπὸ τοῦ 1808.

Οἱ μὴ ἐγκριμένοι συνεταιρισμοὶ περιλαμβάνουσιν
7,444 πρόσωπα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ οἱ Ἰησουῖ-
ται. Οἱ κυριώτεροι αὐτῶν ἔχουσι τὴν ἑδρὰν τῶν ἐν Ρώμῃ.
καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι μεταξὺ τῶν 7,444 τούτων
μοναχῶν οἱ 2,895 λαμβάνουσι τὰς διαταγὰς αὐτῶν ἀπὸ
τὴν ἐν Ρώμῃ διεύθυνσιν. Ἴδου ὁ κατάλογος τῶν ἐξωτε-
ρικῶν τούτων συνεταιρισμῶν: Jésuites, Minimes, Camal-
dules, Congrégation du Très-Saint-Rédempteur, Récollets,
Grands-Carmes, Cordeliers, Congrégation de Saint-François
de Sales, Carmes déchaussés, Pères de la Doctrine Chré-
tienne, Frères mineurs de Saint-François, Pères de Saint-
Camille, Trinitaires, Bénédictins, Franciscains récollets, Fran-
ciscains mineurs, Passionnistes, Barnabites, Frères mineurs
récollets de Saint-François d'Assise, Rédemptoristes, Frères
mineurs capucins, Franciscains, Franciscains de la Terre-
Sainte, Dominicains, Capucins.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς γυναῖκας ὑπολογίζονται αὐταὶ εἰς
127,753, ἐκ τῶν ὁποίων 113,750 ἀνήκουσιν εἰς ἐγκε-
κριμένους συνεταιρισμοὺς καὶ 14,003 εἰς μὴ ἐγκριμέ-

νους. Αί μοναχαί τῶν ἐγκεκριμένων συνεταιρισμῶν ἀποτελοῦσι 4,196 ἰδρύματα, ἐκ τῶν ὁποίων 580 εἶναι διδακτικά, 304 νοσοκομικά, 2,296 διδακτικά καὶ νοσοκομικά, τέλος 16 εἶναι ἀσκητικά. Αἱ δὲ τῶν μὴ ἐγκεκριμένων συνεταιρισμῶν ἀποτελοῦσιν 602 ἰδρύματα ἀναλόγων ἐνασχολήσεων.

Ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως τὴν ἐν τοῖς μὴ ἐγκεκριμένοις ἐκκλησιαστικοῖς συνεταιρισμοῖς ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας, ἐν ᾧ τὸ 1865 ἐλογίζετο αὕτη εἰς 9475 πρόσωπα ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, τῷ 1876 ἀνέβη εἰς 19,961. Ὁ ὑπερδιπλασιασμός οὗτος, ἐν διαστήματι δεκαετίας, τῶν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς πολιτείας διδασκομένων μικρῶν ἡλικιῶν ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς κατὰ κινδύνου, εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ πιθανότατον λόγον ἐνδιαφέρονται πρωτίστως οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοί. Διὰ νὰ κρίνῃ τις περὶ τῆς πολιτειακῆς σημασίας τῶν, οὕτως εἰπεῖν, ἀποκρύφων τούτων ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, ἀρκεῖ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐνῶ τῷ 1811 εἶχον ἐν Γαλλίᾳ οἱ Ἰησουῖται 27 καταστήματα, ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Ναπολέοντος, χάρις εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ, ἀνεβιβάσθησαν ταῦτα εἰς 60 περίπου· συνεκέντρωσαν δὲ εἰς χεῖρας αὐτῶν οἱ Ἰησουῖται τὴν διεύθυνσιν τῆς κυριωτέρας θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ ἀπετέλεσαν αὐτοτελῆ βᾶσιν διὰ τὰ θρησκευτικὰ σχολεῖα τῆς Γαλλίας. Μόνον τὸ εἶδος τοῦ Ἰησουῖτικοῦ προσηλυτισμοῦ ἐνηργεῖτο τελευταῖον ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ 74 κεντρικῶν σχολείων.

Π.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ.

Ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιευθεῖσα κατάσταση τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατὰ τὴν 31 Μαΐου ἐ.ε. συνοψίζεται ὡς ἑξῆς:

Συνοπτικὴ κατάστασις τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

Ἐνεργητικόν	30 Ἀπριλίου		31 Μαΐου		Παθητικόν	30 Ἀπριλίου		31 Μαΐου	
	Ἀπριλίου	Μαΐου	Ἀπριλίου	Μαΐου		Ἀπριλίου	Μαΐου	Ἀπριλίου	Μαΐου
Μεταλλικόν καὶ Σήματα Ἐξωτερ.	49,491,946	22,251,939	51,688,054	51,388,858	Κυκλοφορία Τραπεζικῶν Γραμματιῶν	42,372,640	48,046,144	48,046,144	48,046,144
Γραμμάτια Ἴονικῆς Τραπέζης	1,359,792	1,505,056	85,299	71,859	Καταθέσεις ἔντοκοι καὶ ἄτοκοι	85,299	85,299	85,299	85,299
Δάνεια πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ	10,449,774	22,673,217	284,216	292,999	Παρακαταθήκαι	284,216	292,999	292,999	292,999
Ὁμολογία: δανείων Κυβερνήσεως	14,396,755	13,763,224	1,761,144	1,512,882	Ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν	1,761,144	1,512,882	1,512,882	1,512,882
Προεφορμήσεις	29,412,415	29,457,910	96,186,353	101,312,744	Δίφορα	96,186,353	101,312,744	101,312,744	101,312,744
Ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ, δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ, χρεωλυτικὰ κλπ.	84,140,652	89,651,346	30,630,000	30,630,000	Κεφάλαιον τακτικόν καὶ ἀποθεματικόν	30,630,000	30,630,000	30,630,000	30,630,000
Διάφορα	40,205,836	39,529,945	126,816,353	131,942,744		126,816,353	131,942,744	131,942,744	131,942,744
	2,499,865	2,761,453							
	126,816,353	131,942,744							
Μεταλλικόν	3,167,912	3,167,912	Κυκλοφορία Τραπεζικῶν Γραμματιῶν	294,197					
Καταθέσεις ἔντοκοι καὶ ἄτοκοι	5,679,892	5,679,892	Ἐξωτερικοὶ λ)σμοὶ καὶ συναλλάγματα ἐπὶ ἔξωτερικῶν	407,919					
Γραμμάτια Ἴονικῆς Τραπέζης	145,264	145,264	Ὁμολογία: δανείων Κυβερνήσεως	631,531					
Δάνεια πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ	3,223,443	3,223,443	Ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ κλπ. δάνεια	675,890					
Προεφορμήσεις	45,495	45,495							
Ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν	8,789	8,789							

Ἐντὸς τοῦ Μαΐου τὸ μεταλλικὸν τῆς Τραπεζῆς ἠύξησε κατὰ δραχμὰς 3,167,942. Τὸ ποσὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως τοῦ δανείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὅπερ κατελογίσθη ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ συνοπτικῇ καταστάσει αὐτῆς εἰς τὰς ἐντόκους καταθέσεις αὐξηθείσας ἐντὸς τοῦ Μαΐου κατὰ δρ. 3,867,420. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μεταλλικὸν αὐτῆς ἠύξησε μόνον κατὰ δρ. 3,167,942, ἐὰν ἡ κατάθεσις τῆς πρώτης δόσεως ἐγένετο εἰς μεταλλικόν, ἔπεται, ὅτι ἐκ τοῦ εἰσπραχθέντος ἐκ τοῦ δανείου μεταλλικοῦ ἐξήχθησαν δραχ. 700,000 περίπου. Ἄλλ' ἡ πρώτη δόσις τοῦ εἰρημένου δανείου εἰς φράγκα 65.50 ἢ δραχμὰς 73.36 συνισταμένη, ἐπὶ 181,791 ὁμολογιῶν, αἵτινες ἀπασαὶ ἐκαλύφθησαν κατὰ τὰς δημοσιεύσεις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀνέρχεται εἰς δρ. 14,336,087, ὥστε θέλει εἰσπράξει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς πρώτης δόσεως τοῦ δανείου δραχ. 9,500,000 περίπου. Εἶναι δὲ ἠναγκασμένη νῦν νὰ διαθέσῃ τοκοφόρως τὴν πρώτην ταύτην δόσιν τοῦ δανείου ἐκ δρ. 13,336,087, διότι ἄλλως θὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ζημίαν τοῦ τόκου κτλ., ἅτινα πληρόνει διὰ τὸ δάνειον τοῦτο. Ἄλλ' ἐὰν μὲν διαθέσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς Τραπεζικὰ Γραμμάτια δυνάμει τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἡ αὐξήσις τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ ποσοῦ αὐτῶν θέλει ἐπιφέρει τὴν ὑποτίμησιν τῶν σχετικῶς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος· ἐὰν δὲ πάλιν θέσῃ εἰς κυκλοφορίαν τὸ μεταλλικόν, ὅπως διατηρήσῃ εἰς τὸ ἄρτιον τὴν ἀξίαν τῶν Τραπεζικῶν Γραμματίων, τὸ μεταλλικὸν τοῦτο θέλει φυγαδευθῆ, ἀφοῦ δὲν θ' ἀποσυρθῶσι τῆς κυκλοφορίας Τραπεζικὰ Γραμμάτια ἴσου περίπου ποσοῦ· ἐν ὅμῳ ἐκ τῶν δύο ἀφεύκτως συμβήσεται.

Τὸ ποσὸν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ Τραπεζικῶν Γραμματίων ἠλαττώθη ἐντὸς τοῦ Μαΐου κατὰ δρ. 294,197, τὸ δὲ ὀλίγον ἐν κυκλοφορίᾳ ποσὸν αὐτῶν κατὰ τὴν 31ῆν Μαΐου ἀνῆρχετο εἰς δραχ. 51,388,858, ἐκπιπτομένων δὲ ἐκ τοῦ

ποσοῦ τούτου τοῦ μεταλλικοῦ ἐκ δρ. 21,048,232, τῶν γραμματίων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς ἐκ δραχ. 1,505,056 καὶ τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορία δανείου ἐκ δραχ. 22,673,218, ὁμοῦ δραχ. 45,226,506, ἡ ὠφέλεια τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐκ τοῦ προνομίου τῆς κυκλοφορίας Τραπεζικῶν Γραμματίων περιορίζεται ἐπὶ δρ. 6,162,352, ἐνῶ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, τὸ γε νῦν ἔχον, πορίζεται ὠφέλειαν ἐπὶ ποσοῦ δρ. 22,673,218, εἰς ὅσας ἀνέρχεται τὸ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορία δάνειον, ἄνευ τινὸς ἐπὶ τῆς κοινωνίας βάρους, ἀφοῦ ἡ ἀξία τῶν Τραπεζικῶν Γραμματίων οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ὑπέστη ὑποτίμησιν, διατηρούσης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀδιάθετον ἐκτὸς κυκλοφορίας ποσὸν Τραπεζικῶν Γραμματίων ἐκ δρ. 34,764,092. Ἐὰν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐξακολουθήσῃ προσφερομένη οὕτως εὐνοϊκῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, συμφέρει τῇ Κυβερνήσει ἢ ἐπ' ἀόριστον ἀναβολὴ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας τῶν Τραπεζικῶν Γραμματίων δανείου, διότι ἀπαλάσσεται τοῦ τόκου, ὃν θέλει πληρόνει, μετατρέπουσα τὸ δάνειον τοῦτο εἰς ὁμολογίας τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων ἢ ἑτέρου τινὸς ἐπὶ τόκῳ, ἀφοῦ, ὡς ἐρρέθη, οὐδεμίαν δυσχέρειαν ἢ ζημίαν αἰσθάνεται τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ κοινωνία ἐκ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ὅστις, χάρις εἰς τὴν γενναιότητα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, μένει γράμμα νεκρὸν, ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις ἐπεραίωσεν ἐν βραχεῖ τὸ ἔργον τῆς.

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαΐου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐχορήγησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορία ἕτερα 3,223,443, καὶ οὕτω συνεπληρώθη τὸ ποσὸν τῶν 12 ἑκατομμυρίων, ὅπερ ἡ Κυβέρνησις ἐδύνατο νὰ λάβῃ ἐκ τῆς Τραπεζῆς δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ νόμου τῆς 18 Ἀπριλίου ἐ.ε. πρὸς ἐξαγορὰν ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἐντόκων γραμματίων τοῦ δημοσίου. Ἄλλ' ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐντὸς

τοῦ Μαΐου τὰς δραχ. 3,223,443, ὄχι μόνον δὲν ἠῦξησε τὸ ποσὸν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ Τραπεζικῶν Γραμματίων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἠλαττώθη τοῦτο κατὰ δραχ. 294,197, ὡς ἀνωτέρω εἶρηται· σημειοῦμεν δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συγκρίσεως τῆς κατὰ τὴν 30 Ἀπριλίου καὶ 31 Μαΐου καταστάσεως τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης ὡς πρὸς εἰσπράξεις καὶ πληρωμάς, σαφέστερον καταδεικνύον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν τρόπον τῆς χορηγίας τοῦ δανείου τούτου.

Εἰσπράξεις		Πληρωμαί	
Καταθέσεις ἄτοκοι.....	1,812,572	Δάνειον Κυβερν. ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφ.	3,223,443
» ἔντοκοι	3,867,420	Ἀποσυρθέντα τῆς κυκλ. Τραπεζ. Γραμμάτια	294,197
Ἐξωτερικοὶ λ)σμοὶ καὶ Σ)γματα Ἐξωτερικ.	407,919	Γραμ. Ἴον. Τραπέζης..	145,264
Ἄνοικτοὶ λ)σμοί, Δάν. ἐπὶ ὑποθ., Χρεωλυτ. καὶ ἐπὶ ἐνεχύρω.....	675,890	Μεταλλικὸν εἰσαχθέν..	3,167,942
Δάν. Κυβερ. ἰδιαιτέρον	2,466	Προεξοφλήσεις.....	45,195
Ὁμολογ. δανείου 4 καὶ 26 ἑκατομμυρίων...	631,065	Διάφορα.....	733,298
Διάφορα.....	211,907		
	<u>7,609,139</u>		<u>7,609,139</u>

Ἐν τῇ ἀνωτέρω σημειώσει παρατηρεῖται, ὅτι ἐντὸς τοῦ Μαΐου ἐνῶ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἐχρεώθη ἐπὶ τόκῳ μὲ δραχ. 3,867,420, εἰσέπραξε δὲ χρέη τοκοφόρα, ὀφειλόμενα αὐτῇ, ἐκ δραχ. 678,356 καὶ ἐξεποίησεν ὁμολογίας δανείων τῆς Κυβερνήσεως ἀποφερούσας αὐτῇ τόκον πρὸς 8 περίπου τοῖς ο/ο ἐκ δραχ. 631,065, ἐν ὅλῳ δραχ. 5,176,841, ἀπέναντι τούτων ἐχορήγησε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δάνειον ἐπὶ τόκῳ 4 ο/ο ἐτησίως ἐκ δραχ. 3,223,443, ἠῦξησε τὸ μεταλλικὸν τῆς, ὅπερ οὐδένα δίδει αὐτῇ τόκον ἢ κέρδος, ἐνόσω μένει ἐν τοῖς κιβωτίοις τῆς, καὶ περιώρισε τὴν κυκλοφορίαν τῶν γραμματίων τῆς κατὰ δραχ. 294,197, ἠῦξησε δὲ ἐξ ἄλλου τὰς προεξοφλήσεις κατὰ δραχ. 45,195 μόνον. Τουτέστι τὰ

ἐκ τόκων κέρδη τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης σχετικῶς πρὸς τὰ μέχρι 30 Ἀπριλίου τοιαῦτα ἐμειώθησαν, διότι ἀντεκατέστησεν αὕτη χρέη τοκοφόρα, ὀφειλόμενα αὐτῇ, διὰ μὴ τοιούτων. Ἐν ταῖς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς 30 Ἀπριλίου ἐ.ἐ. παρατηρήσεσιν (ὄρα «Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν» Ἰουνίου) ἐσημειώθη, ὅτι ἡ Τράπεζα ὑπέκυψεν εἰς τὴν ζημίαν τῆς ἀπωλείας τόκων ἐπὶ δραχ. 8,361,829, τὸ δὲ ποσὸν τοῦτο ἠῦξησε κατὰ τὴν 31 Μαΐου, σχετικῶς πρὸς τὴν κατὰ τὴν 31 Μαρτίου κατάστασιν, εἰς δραχ. 18,431,386, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐπομένης συγκρίσεως :

	1880		Ἐλαττον κατὰ τὴν 31 Μαΐου.	
	31 Μαρτίου	31 Μαΐου		
Προεξοφλήσεις.....	36,063,256	29,457,910	6,605,346	
Ἄνοικτοὶ λογαριασμοὶ.....	13,223,116	12,240,926	982,190	
Δάνεια {	ἐπὶ ὑποθήκῃ.....	26,532,841	26,375,466	157,375
	χρεωλυτικά.....	648,082	496,082	152,000
	ἐπὶ ἐνεχύρω.....	518,430	417,469	100,961
	τῇ Ἐλ. Κυβερ. ἰδιαιτέρον	1,972,309	1,968,276	4,033
	Ὁμολ. δανείων 6,000,000	37,400		37,400
» » 26,000,000	12,450,070	10,925,409	1,524,661	
» » 10,000,000	869,537	869,537		
	<u>92,315,041</u>	<u>82,751,075</u>	<u>9,563,966</u>	
Ἐντοκοὶ καταθέσεις (Δάνειον 60,000,000 Τραπέζης)			3,867,420	
			<u>13,431,386</u>	

Ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου πρὸς 7 τοῖς ο/ο ἐτησίως ἀναλογουσι κατὰ μῆνα δραχ. 78,350, ἄς ἐπὶ ἔλαττον τῶν πρὸ τῆς 31 Μαρτίου ἐ.ἐ. εἰσπραττομένων, θέλει εἰσπράττει ἐφεξῆς ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, μέχρις οὗ αὐξήσῃ τὰς τοκοφόρους χορηγίας τῆς. Ἐπορίσθη δὲ καὶ ἐντὸς τοῦ Μαΐου τὴν ὠφέλειαν τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἐκποιηθεισῶν ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 26 ἑκατομμυρίων, ἄς εἶχεν ἀγοράσει πρὸς φράγκα 405.

Μεταβαίνοντες νῦν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς καταστάσεως

τοῦ Δημοσίου Ταμείου, καθ' ὅσον παρέχει πρὸς τοῦτο τὰ μέσα ἢ δημοσιευθεῖσα κατάστασις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀφοῦ οὐδὲν ἕτερον δημοσίευμα ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχει, παρατηροῦμεν ὅτι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἐντὸς τοῦ Μαΐου δυνάμει τοῦ νόμου περὶ δανείου πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἐξαγορὰν τῶν ἐντόκιων γραμματίων κλπ. ὄρ. 3,223,443, αἵτινες, προστιθέμεναι εἰς ὅσας ἔλαβεν ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου δραχ. 8,776,557, ἀποτελοῦσι τὸ ποσὸν τῶν 12 ἑκατομμυρίων, ὅπερ ἐδύνατο νὰ λάβῃ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ εἰρημένου νόμου πρὸς ἐξόφλησιν ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ τῶν ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Ἀλλὰ κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις ἐξεπλήρωσε τὸν ὄρον τοῦτον περὶ ἐξοφλήσεως ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ τῶν ἐντόκων γραμματίων δὲν ἔχομεν μὲν ἐπίσημον ἀπόδειξιν, διότι ἡ Κυβέρνησις, μόλις ἀρξάμενη, διέκοψε τὴν δημοσίευσιν τῆς κινήσεως τῶν ἐντόκων γραμματίων, μικρὰ ὅμως δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὅτι δὲν διατηροῦνται ἐν κυκλοφορίᾳ ἐντοκα γραμμάτια περὶ τὰ 4,000,000 δραχμάς.

Ὅπως ἐγράφομεν ἐν τῇ προηγουμένῃ διατριβῇ (ὄρα «Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν» Ἰουνίου) τὸ κατὰ τὴν 30 Ἀπριλίου ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ συνδυασμοῦ τοῦ νόμου τῆς 18 Ἀπριλ. περιορίζετο εἰς δρ. 5,252,231· ἐξ αὐτῶν δ' ἀφαιρουμένων, πρῶτον μὲν τοῦ ἀντιτίμου 220 ὀμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 96,000 καὶ ἀνωτέρω, αἵτινες ἐκληρώθησαν κατὰ τὴν Α' καὶ Β' κλήρωσιν τοῦ εἰρημένου δανείου καὶ αἵτινες δὲν ἀφηρέθησαν ἐκ τῶν διαθέσιμων 24,000 ὀμολογιῶν πρὸς φράγκα 425, ὅπως ὑπελογίσσαμεν αὐτάς, ἦτοι φρ. 93,500 ἢ δρ. 104,720, δεύτερον δὲ δρ. 3,223,443, αἵτινες ἐλήφθησαν ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ Μαΐου, ὀμοῦ δρ. 3,328,163, ὑπολείπονται δρ. 1,924,068, ἅς καὶ μόνως ἐδύνατο ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου νὰ διαθέσῃ ἡ Κυβέρνησις πέραν τῶν ἐσο-

δων τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους. Ὅστε ἐάν, ὅπως ἐδημοσιεύθη διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἀληθεύει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου ἐξεποίησεν ἑτέρας 4,800 ὀμολογίας ἐκ τοῦ δανείου τῶν 60,000,000, ἐξήντηλησεν ὀλοσχερῶς τὸ ἀποταμίευμα τοῦ νόμου τῆς 18 Ἀπριλίου καὶ σχεδὸν ἔθηκε χεῖρα ἐπὶ τῶν χρημάτων, ἅτινα εἰσὶ προωρισμένα διὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἡ δὲ προσδοκία αὕτη ἀνευ νέων μέτρων ἀποδεικνύεται ἀπραγματοποιήτος. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο φθάνομεν καὶ διὰ τοῦ ἐπομένου ἀπλουστεροῦ ὑπολογισμοῦ.

Ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε κατὰ τὴν 31 Μαΐου ἐ.ε. ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων εἰς μὲν τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δρ. 22,673,218, εἰς δὲ τὴν Ἰονικὴν δραχ. 4,741,686, προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν τόκων αὐτῶν μέχρι 31 Δεκεμβρίου περὶ τὰς 300,000 δραχμῶν καὶ περιπλέον τοῦ ἰδιαιτέρου δανείου πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἐκ δραχ. 1,968,277, ἀποτελεῖται ποσὸν ἐκ δραχ. 29,683,181. Πρὸς πληρωμὴν δ' αὐτῶν ἔχει διαθέσιμους 42,000 ὀμολογίας τοῦ δανείου τῶν 21,000,000 καὶ 18,980 τοῦ δανείου τῶν 60,000,000, ὀμοῦ ὀμολογίας 60,980, αἵτινες ἐπὶ τῶν δραχ. 29,683,181 ἀναλογοῦσιν ἐκάστη πρὸς δρ. 486.75, ὥστε ἂν ἐκποιηθῶσιν εἰς τιμὴν ἀνωτέραν, ἔσεται περίσσευμα ἀνάλογον τῆς ὑπερτιμῆσεως, ἐάν δὲ εἰς κατωτέραν ἔλλειμμα.

Ὑπὸ ἑτέραν ἔποψιν παριστάνοντες τὸ ἀντικείμενον τοῦτο σημειοῦμεν, ὅτι ἡ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις ἔλαβεν ἀπὸ τῆς 18 Ἀπριλίου ἐ.ε. ἦτοι ἀπὸ τῆς κυρώσεως τοῦ νόμου περὶ δανείου ἐξ 21,000,000 φράγκων κλπ., ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 12,000,000, ἐκ τῆς παρακαταθήκης τοῦ δανείου τῶν 60,000,000 δραχ. 2,127,494 ἦτοι ὀλοκλήρον τὴν παρακαταθήκην ταύτην, καὶ ἐκ τῆς ἐκποιήσεως 4,800 ὀμολογιῶν τοῦ αὐτοῦ δανείου πρὸς φράγκα 438 δραχμάς 2,354,688, ἐν ὅλῳ δρ. 16,482,182. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέσυρε

τῆς κυκλοφορίας ἔντοκα γραμμάτια 8 περίπου ἑκατομμυρίων, ἐδαπάνησεν οὕτως εἰς ἄλλας τοῦ δημοσίου ἀνάγκας δραχ. 8,500,000 περίπου, ἤτοι δραχ. 2,500,000 πέραν τοῦ ἐλλείμματος, ὅπερ παρουσιάζει ὁ ψηφισθεὶς προϋπολογισμὸς τοῦ 1880.

Σ. Γ. ΦΛΩΡΟΣ.

ΕΝΟΙΚΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ.

Ἡ ἀναλογία μεταξὺ τοῦ εἰσοδήματος, τὸ ὅποῖον ἕκαστος ἐκ τῶν πόρων αὐτοῦ διαθέτει, καὶ τοῦ μισθώματος, τὸ ὅποῖον διὰ τὴν ἑαυτοῦ οἴκησιν δαπανᾷ, ἐπηρεάζεται ἐκ διαφόρων περιστάσεων, ἐν ταῖς ὁποῖαις ἡ ματαιότης καὶ ἡ ἐπίδειξις ἔχουσι βεβαίως πολλὴν τὴν ἐπιρροήν· ἐν τούτοις λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν ἐναντίων ἐλατηρίων, τῆς φιλαργυρίας π. χ. καὶ τῆς ἀγροικίας, δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ εὔρη τις διὰ τῶν μέσων ὄρων βάσιν τινὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσφαλῆ. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τὰ μικρὰ εἰσοδήματα ἐπιβαρύνονται περισσότερο διὰ τοῦ ἐνοικίου τὸ ὅποῖον πληρώνουσιν οἱ κύριοι αὐτῶν· ἡ οἴκησις ἀποβαίνει ζήτημα τῆς πρώτης δι' αὐτοὺς ἀνάγκης, ἐπομένως πληρόνεται ἀκριβώτερον σχετικῶς πρὸς ἐκείνους, οἵτινες διαθέτουσιν ἀνώτερα εἰσοδήματα. Κατὰ τὸν κ. P. L. Beaujeu, ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν Παρισίοις πρακτικὴ ἔχει περίπου ὡς ἑξῆς: οἱ πληρώνοντες μέχρι 1,500 φράγκων ἐνιαύσιον ἐνοίκιον δαπανῶσι δι' αὐτὸ τὸ ἕκτον τοῦ εἰσοδήματός των, οἱ δὲ πληρώνοντες ἀνώτερον ἐνοίκιον ἔχουσι δεκαπλάσιον ἢ ὀκταπλάσιον τοῦλάχιστον εἰσόδημα. Κατὰ τὴν βάσιν ταύτην οἱ πληρώνοντες π. χ. ἐν Ἀθήναις 3,000 δραχ. ἐνιαύσιον μίσθωμα διὰ τὴν οἴκησιν των πρέπει ἀναλόγως νὰ ἔχουσι 24-30 περίπου χιλιάδας δραχμῶν ἐνιαύσιον εἰσόδημα, καὶ οἱ πληρώνοντες 6,000 δραχμῶν ἐνοίκιον

πρέπει νὰ ἔχουσι εἰσόδημα 48-60 περίπου χιλιάδων. Ἄλλ' ἐν γένει παραλείπονται αἱ εἰδικαὶ ἐξαιρέσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, συμποσοῦνται αἱ κατοικίαι αὐτῆς εἰς 684,952, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 468,641 λογίζονται ὑπὸ ἐνιαύσιον ἐνοίκιον 400 φράγκων κατ' ἀνώτερον ὄρον ἐκάστη· ἐπομένως πρόκειται περὶ 468,641 οἰκογενειάρχων πληρωνόντων τὸ ἐν λόγῳ ἐνοίκιον καὶ ἔχόντων ἀναλόγως ἑξαπλάσιον εἰσόδημα, ἤτοι μέχρι 2,400 φρ. ἕκαστος. Τὰ μισθώματα ἀπὸ 400 μέχρι 667 φράγκων περιλαμβάνουσιν ἐν Παρισίοις κατοικίας 74,360, τῶν ὁποίων οἱ οἰκογενειάρχαι διαθέτουσι κατὰ τὴν αὐτὴν βάσιν ἑξαπλάσιον εἰσόδημα ἤτοι 2,400 μέχρι 4,000 φράγκα περίπου. Τὰ μισθώματα ἀπὸ 666 μέχρι 1660 φράγκων περιλαμβάνουσιν 17,202 κατοικίας, τῶν ὁποίων οἱ οἰκογενειάρχαι διαθέτουσιν ἐνιαύσιον εἰσόδημα 4,000 μέχρι 10,000 φράγκων.

Μέχρις ἐδῶ δύναται τις νὰ εἴπη ὅτι περιστρέφεται ἡ μεγάλη τάξις τῶν περιορισμένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰσοδημάτων. Ἄνω τῶν 10,000 φρ. εἰσόδημα ὑποδεικνύει βαθμὴν τινὰ εὐπορίας ἀνωτέρας. Τοιουτοτρόπως ἐν τῇ πόλει τῶν Παρισίων ὑπολογίζονται εἰς 6,198 οἱ διαθέτοντες ἀπὸ 10,000 μέχρι 12,000 φράγκων ἐνιαύσιον εἰσόδημα καὶ πληρώνοντες ἀναλόγως ἀπὸ 1700 μέχρι 2,000 φράγκων ἐνιαύσιον μίσθωμα. Οἱ κατοικοῦντες ἢ διατηροῦντες κατοικίας ἐπὶ ἐνιαυσίῳ μισθώματι 2,000 μέχρι 4,000 φράγκων ὑπολογίζονται εἰς 21,453 οἰκογενειάρχας, ἕκαστος τῶν ὁποίων διαθέτει τὸ ὀκταπλάσιον περίπου τοῦ ἐνοικίου τοῦ εἰσοδήμα ἤτοι ἀπὸ 16,000 μέχρι 32,000 φράγκων. Τὰ εἰσοδήματα ταῦτα ἐν γένει ἀνήκουσιν εἰς τὴν εὐπορον μερίδα τῆς μέσης τάξεως, κατόπιν τῆς ὁποίας ἔρχεται τὸ πλούσιον τμήμα αὐτῆς, τὸ πληρῶνον ἀπὸ 4,000 μέχρι 8,000 φράγκων ἐνιαύσιον μίσθωμα, καὶ ὑπολογιζόμενον εἰς 9,985 οἰκογενειάρχας, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστος διαθέτει κατὰ πιθανότητα ὀκτα-

πλάσιον εισόδημα δηλ. ἀπὸ 32,000—64,000 φράγκων. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πληρώνοντας ἀνώτερον ἐνοίκιον, οἱ ὑπολογισμοὶ τῶν πιθανοτήτων ἄγουσιν εἰς τὸ πόρισμα, ὅτι πάντως πρέπει οὗτοι νὰ διαθέτωσι δεκαπλάσιον τοῦ μισθώματος ἐνιαύσιον εισόδημα. Τοιοῦτοτρόπως οἱ πληρώνοντες μίσθωμα 8,000 μέχρι 13,300 φράγκων ὑπολογίζονται ἐν Παρισίοις εἰς 3,049 πρόσωπα, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστον διαθέτει 80,000 μέχρι 130,000 φράγκων ἐνιαύσιον εισόδημα.

Οἱ πληρώνοντες μίσθωμα 13,300 μέχρι 26,600 φράγκων ὑπολογίζονται ἐν τῇ αὐτῇ πόλει εἰς 1,413 οἰκογενειάρχας, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστος διαθέτει εισόδημα 133 χιλιάδας μέχρι 266 χιλιάδ. φράγκων. Τέλος οἱ πληρώνοντες ἐνιαύσιον μίσθωμα ἐν Παρισίοις ἄνω τῶν 26,600 φράγκων ὑπολογίζονται εἰς 421 πρόσωπα, τῶν ὁποίων ἕκαστον διαθέτει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐνιαύσιον εισόδημα πλεόν τῶν 266,000 φράγκων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὑπολογισμῶν συνάγεται, ὅτι ἡ πλούσια τῶν Παρισίων τάξις, ἡ πληρώουσα: δηλ. ἐνιαύσιον διὰ τὴν κατοικίαν τῆς μίσθωμα μείζον τῶν 4,000 φρ. καὶ διαθέτουσα ἐπὶ τῇ ἤδη ἐκτεθείσῃ ἀναλογία πλεόν τῶν 32 χιλιάδων φράγκων ἐνιαύσιον εισόδημα, ἀποτελεῖται ὑπὸ 14,858 οἰκογενειάρχων, τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς τέσσαρας κατηγορίας, ἤτοι α) 9,985 ἔχοντας εισόδημα ἐνιαύσιον ἀπὸ 32,000 μέχρι 64,000 φράγκων, β) 3,049 διαθέτοντας ἀπὸ 64,000 μέχρις 130,000 φρ. εισόδημα, γ) 1,713 διαθέτοντας εισόδημα ἀπὸ 130,000 μέχρι 266,000 φρ. καὶ δ) 421 διαθέτοντας εισόδημα ἀνώτερον τῶν 266,000 φρ.—Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι εἶναι ἱκανῶς ἐνδεικτικοί. Ἐπὶ 684,952 οἰκογενειάρχων μόνις 14,858 δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πλούσιοι. Καὶ μεταξύ τῶν τελευταίων πόσος φθόνος καὶ πόση δυστυχία, διότι οἱ πλείονες αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἀκόμη πλουσιώτεροι!